

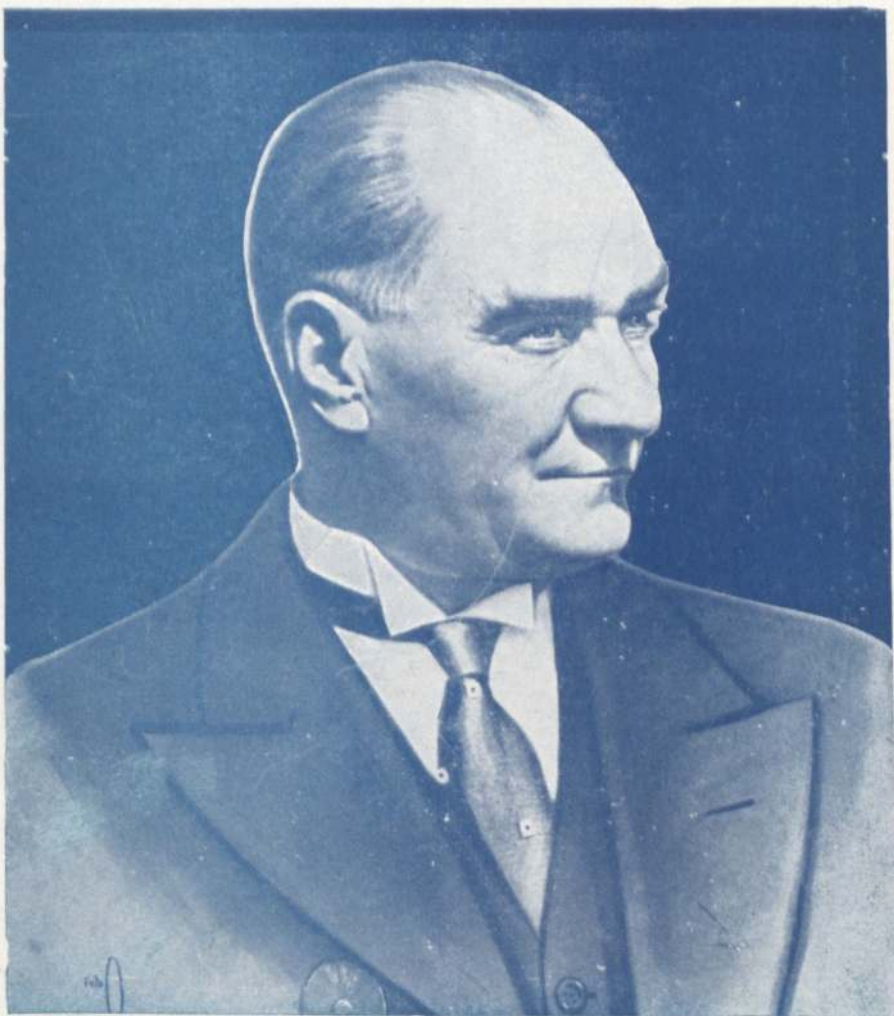
Türkiye
Kızılay Mecnruası

XVI

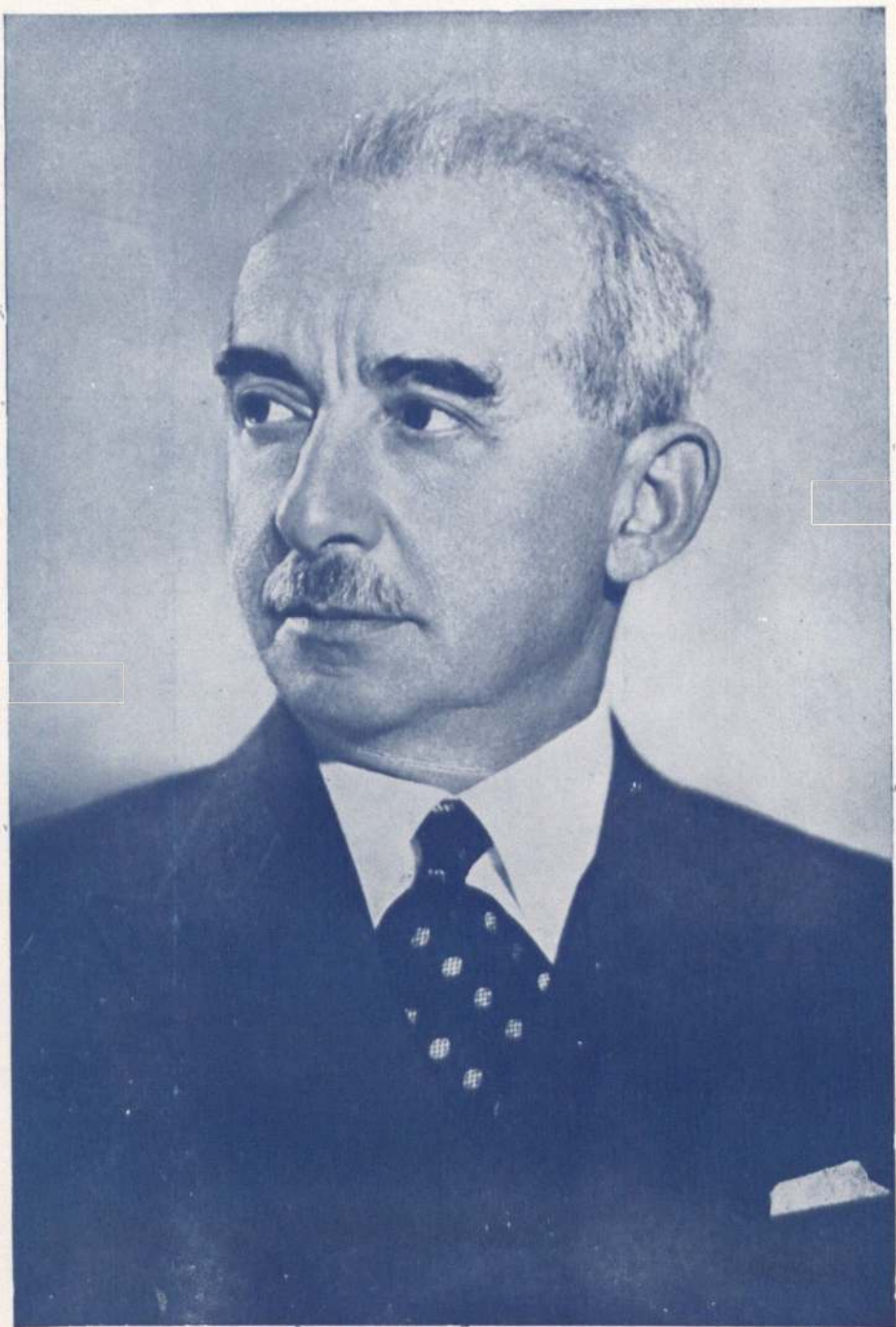
YÜZ ALTMİŞ SEKİZİNCİ SAYI

29 Teşrinevvel 1939

ANKARA

Cumhuriyetimizin
Kurucusu Ebedî Şefimiz
K. Atatürk

Millî Şefimiz
İsmet İnönü

Türkiye Kızılay Mecmuası ANKARA

Telefon Numarası : 3924

İKİ AYDA BİR ÇIKAR

YILLIĞI 1 LİRADIR.

Deredilmeyen evrak iade edilmez. Makale ve ilânlar Ankara'da
KIZILAY MECMUASI Direktörlüğüne gönderilmelidir.

— Bu Sayıdaki Yazılar : —

- 1 — Büyük gün.
- 2 — Mecmuamız 19 yaşına basmıştır.
- 3 — Aile sığınakları.
- 4 — Hava Müdafaa Komutanının Ankara halkına tavsiyeleri.
- 5 — Oksijen cihazlarının muayenesi.
- 6 — İtfaiye yangınlarda hangi zehirli gazlarla karşılaşılır ve hangi maskeleri kullanılır?.
- 7 — Pasif korunma tecrübeleri nedir ve nasıl yapılır?
- 8 — İlk sıhhi yardım.
- 9 — Kimya harbi.
- 10 — Gaz tehlikesinden korunmak için pratik çareler.
- 11 — Sorgulara Mütahhassısımızın verdiği cevaplar.
- 12 — Kızılay haberleri.
- 13 — Kızılay Gençlik haberleri.
- 14 — Fransızca kısım.

BÜYÜK GÜN

Cumhuriyetimiz bugün on altı yaşını idrak ediyor. Asırlardanberi Türk yurdunu yer yer harabezara çeviren istibdadı yıkarak Türk vatanını siyasî ve iktisadî sahalarda tekâmül ettiren, şenlendiren, bu mesut idarenin yapıcısı ATA'MIZI kalbimizin, bütün varlığımızın derinliklerinden kopan bir sayhai şükran ve minnetle anar ve Türk milletini meş'um saltanat idaresinin zulmünden kurtararak refah ve hürriyet yollarına eriştirmek hususunda fikir ve silâh arkadaşısı olarak daima onun yanında yürüyen MİLLÎ ŞEFİMİZ İSMET İNÖNÜ'NÜ derin tazimlerimizle kutlar, onun milleti irfan ve medeniyet ufuklarına ulaştırmak için yorulmak bilmiyen çalışmalarında daima muvaffak olmasını candan dileriz.

Mecmuamız bu sayı ile

19 Yaşına Basmıştır

Bugün on dokuz yaşına basmış olan mecmuamız doğduğu günden itibaren vaki neşriyatıyla yardım ve hayır sahalarında olduğu gibi ilmî, terbiyevî sahalarda da okuyucularına faydalı olmakta devam edecektir.

Bilhassa cihan ufuklarına müstevli olan beynelmilel kanlı facianın başladığı bu hengâmda beşeriyeti bimehaba ifna ve imha için yine o beşeriyetin âzasından olan keşif ve ilim erbabının yorulmak bilmez bir sâyi mütemadi ile ihzarına muvaffak oldukları, tahrip vasıtalarına, zehirli gazlara karşı masum halk kütlelerini korumak hususundaki kıymetli çalışmalarla tanınmış olan mütehassıslımızın öğütlerini büyük ve istisnaî bir ehemmiyet ve itina ile neşre devam edecek ve Kızılay her vakit olduğu gibi kara günlerde dahi büyük bir hayır ve şefkat kaynağı olduğunu, ızdırıp ve istimdada karşı ne kadar hasaas davrandığını bir kere daha isbat ve ilân etmiş olacaktır.

Aile Sığınakları

Yazan: Fuat KERMAN

Harbe iştirak etmiyen ihtiyarların, kadın ve çocukların velhasıl silâhsız, müdafaasız masum halk kütlelerinin tayyare akınlarına, hücumlarına karşı korunmalarını temin ve mütefavit cesamet ve sıklette havadan yağın tahrip ve tedhiş tanelerinin müessiriyetini tahfif ve izale için düşünülen çareler meyanında sığınak adı verilen betonarmeden yahut çelik ve demirden yapılmış tahaffuz yuvaları bugün harba bilfiil iştirak etmiyen milletlerin bile yegâne endişesini teşkil etmekte ve sığınak inşaatı hususunda her tarafta esaslı plânlar dahilinde faaliyete geçildiği görülmekte ve ışıltılmaktadır. İcabında yüz yirmi bin ve daha fazla nüfuslu bir şehir halkını istiaf edecek kabiliyette sığınaklar inşası tasavvurundan artık vazgeçilerek faydası külfetinden az olan bu gibi cesim yapılar etrafında cereyan eden münakaşalara nihayet vermek üzere Anderson sisteminde aile sığınakları vücuda getirilmesine derin tetkikler ve teemmüller neticesinde İngiliz hükûmetince karar verilmiştir. Filhakika büyük kolektif sığınakların, bu yeraltı şehirlerinin amele, zaman ve para gibi yapı unsurlarını heder ve israf etmekten başka amelî faydası olmadığı anlaşılmıştır. Ölüm ve tahrip ateşi saçın hava bombardıman kuvvetlerinin geldiğini haber veren sirenlerin ikazkâr feryatları kulaklarda korkunç akislerle çınladığı vakit yedi dakikalık asgarî bir müddet zarfında şehir ve civar halkının bu büyük sığınaklara tam vaktinde girebilmelerine imkân hasıl olamayacağı, gece yarısı yataklarından fırlayıp gaz ve elektrik kontörlerini kapamak için yarı çıplak, perişan bir halde merdivenlerden inip karanlık caddelerden koşarak tanımadıkları bir takım yabancı insanlar arasında itilip kakılarak yığılan halkın mukavemeti nisbeten az olan aile sığınaklarını tercih etmeleri pek tabii ve mantıkî bir harekettir. Tehlike işaretini müteakip sokaklarda bulunanların derhal sığınabilecekleri itibariyle kolektif sığınaklardan bunların faydalanmaları ihtimali

hatıra gelmekle beraber bu korunma keyfiyetinin binaların sığınağına çevrilmiş betonarme mahzenlerine, keza üstü kapalı siperlere, zemin katlarına iltica sureti temin edilmiş olacağı pek mümkündür. Geçenlerde gazetelerde okuduğumuza göre bizde sivil halkı tehlike zamanlarında saklayabilecek sığınaklar vücuda getirilmesi hakkında bir kanun projesi Büyük Millet Meclisine verilmiştir. Bu kanun Meclisten çıktıktan sonra derhal tatbik ve mer'iyet sahasına geçerek ev, apartıman, sahipleri tarafından zemin katlarındaki mahzenlerin sığınak haline getirilmesi yahut apartıman binalarında oturanları istiap edecek kabiliyette sığınak yaptırılarak çocuklarımızın, ihtiyar ana ve babalarımızın hava taarruzlarına karşı korunmaları esbabının temini hükûmetimizce teemmül edilmekte olduğunu şükranla tebşir ederiz.

Kızılaya Yardım Edelim

Ulus'tan alınmıştır :

Hava Müdafaa Komutanı Ankara hakkında tavsiyeleri

Yazan : Korgeneral Hasan KILKIŞ

Hava Müdafaa Genel Komutanı, Korgeneral Hüsni Kılış, Ankara-da yapılan ilk tecrübeler dolayısıyla Ankara halkına bazı öğütlerde bulunmayı lüzumlu ve faydalı görmüştür.

Hava hücumunu, bu hücum karşısında müdafaayı, vatandaşın hayatıyla alâkalı olan bu müdafaanın ne şartlar içinde muvaffakiyetle başarı-lacağını anlatan bu öğütleri, sırasıyla koyuyoruz:

1 — Tayyare taarruzlarına karşı korunmak için yapılan tatbikatlar hakikî bir düşman taarruzu halinde nasıl hareket edileceğini öğretmek ve öğrenmek için bir talimdir. Bunun için bu talimlerden ve tecrübelerden herkes istifade etmelidir. Herkes kendisi için, çocuk ve çocuğu için, malı için neler yapılması lâzım geldiğini düşünmeli ve yapmalıdır.

2 — Muharebe halinde olan memleketlerde tayyare saldırıları esnasında verilen telefatin çocuğunun saklanmıyan, gizlenmiyen insanlardan olduğu anlaşılmaktadır.

Bu amelî tecrübeler de gösteriyor ki tayyare saldırıları esnasında açıkta durmak tehlikelidir.

Bir örtü altında bulunmak faydalıdır.

Bu örtü ne kadar kuvvetli, dayanıklı olursa tehlikeden korunmak da o kadar emniyetli olur.

3 — Hava tehlikesinden korunmak için havadan düşecek mermilerin patlamasıyla husule gelecek büyük sarsıntılardan, bu mermilerin parçalarından, tayyarelerin atacakları makineli tüfek mermilerinden korunmak lâzım geldiği gibi yerden bizim toplarımızın ve makineli tüfeklerimizin tayyarelere atacakları mermilerden ve parçalarından dahi korunmak icap eder. Ayrıca tayyarelerden atılacak gazlara karşı da emniyette bulunmak lâzımdır.

Bunlardan sakınmak için açıkta dolaşmamak ve bir örtü altında bulunmak icap ettiği aşikârdır.

4 — Gerek can korumak ve gerek mal korumak için yalnız hükûmetin, yalnız belediyelerin iş yapmasını beklemek doğru değildir. Herkes kendisini, aile sahibi olanlar ailesini, mal sahibi olanlar malını nasıl koruyacaklarını düşünmeli ve hazırlanmalıdır. Hükûmet ve belediyeler ancak ahaliye yol göstermekle yardım ederler.

Tedbirde kusur edenlerin takdire bahane bulmamaları icap ettiğini atalarımız söylemişlerdir.

5 — Havadan gelecek tehlikelere karşı insanları ve lüzumlu şeyleri koruyan yerlere sığınmak derler. Sığınaklar mermilere, mermi parçalarına ve gazlara karşı koruyacağına göre başka başka kalınlıkta veya tertipte olurlar. Sığınakların dayanma dereceleri korunma talimatnamesinde yazılmıştır. Sığınaklar iyi düşünülerek yapılırsa faydaları büyük olur.

6 — Bir evde sığınak olacak en iyi yer evin alt katı veya bodrumudur. Bu katlarda bir odayı sığınak olarak hazır bulundurmak her aile sahibi için mümkündür. Bu gibi sığınaklar tam isabete göre değildir. Parça tesirlerine karşı koruyacak bir halde bulunurlarsa kâfidir. Avrupa şehirlerinde de bu esas kabul edilmiştir. Tam isabete karşı yapılacak sığınaklar çok masraflıdır. Masrafı göze alanlar böyle sığınak yaptırırlar.

7 — Her apartımanda bodrum katları sığınak olarak kullanılmalıdır. Bir bomba isabetiyle bina çöktüğü takdirde enkaz altında kalmamak için bu bodrum katının dayanıklı bir hale konması lâzımdır.

Bu da ya potrellerle veya direklerle temin edilir. Apartıman büyüklüğüne göre bu işler bir mühendis veya mimar tarafından tanzim edilmek icap eder.

8 — Bir kaç katlı mağazalar apartımanlar gibidir. Bir katlı mağazalar ve dükkânlar bir ev gibidir.

Siperlerin şekilleri :

9 — Bahçesi olan evlerde bahçenin bir kenarına hendek veya siper halinde sığınak yapmak en iyi bir çaredir. Bu amelî bir iştir.

Bu siperler ailenin mikdarına göre uzunca veya genişçe olmalıdır. Bu siperlerin bir veya iki tarafındaki giriş yerleri de parça tesirlerine ve

makineli tüfek mermilerine karşı dayanıklı olacak surette kapanabilmelidir.

Siperlerin üstü açık olmaktan ziyade kapalı olmalıdır. Siperlerin üstü ağaç veya tahta gibi kerestelerle örtülmeli ve bunların da üstü toprakla örtülmelidir. En basitlerinde yarım metre toprak bulunmalıdır. Orta derecede dayanıklı olmaları için üç metre ve daha fazla toprak konmalıdır. Bu siperlerin duvarları toprak olarak kalabildiği gibi tuğla veya taş ile de örülerek siperler küçük bir oda haline getirilebilir.

Bu suretle çok masraf yapmadan en iyi bir sığınak yapılmış olur. Bu sığınaklar apartımanın bahçelerinde de yapılabilirler. Şu kadar ki binaya yıkılacak olursa bu siperler enkaz altında kalmamak için binadan uzakça yapılmalıdır.

Şunu hiç unutmamalıdır ki, basit tertipteki sığınaklar tam isabete karşı değildir. Parça tesirine karşıdır.

10 — Üstü açık bırakılan siperler parça tesirlerine karşı korurlarsa da tayyarelerden atılan makineli tüfek mermilerine karşı koruyamazlar. Böyle üstü açık siperler yapılacak olursa siperlerin alt kısmında siperin sivi (duvarı) içine birer kişilik tilki yuvaları açmak iyi olur. Muharebelerde şerapnel atışına karşı bazı asker siperlerinde bu tilki yuvaları yapılmıştır ve faydalı olmuştur.

11 — Ahşap evler esas itibariyle sığınak olamazlar. Bunlar ya bahçelerinde siperler yapmalı veya toprak katındaki bir odasında bir siper yapmalıdır. Veya bu odaya parça tesirine dayanıklı bir tertip uydurulmalıdır.

Sığınak olmayacağına kanaat getirilen evlerdeki insanlar umumî sığınaklardan veya komşularından istifade etmelidirler.

Küçük mağaralar yapmak:

12 — Tavanı ahşap olan camiler ahşap evler gibidir. Ankaradaki camiler böyledir. Bunlar sığınak olamazlar. Yalnız sokaklarda açıkta kalmaktan ise bir dam altına sığınmış olmak noktasından camilere girmek faydalıdır. Camilerin duvarları taş ve tuğladan yapılmış kârgir iseler bu duvarlar mermi parçalarının tesirlerine karşı yandan korurlar. Fakat bu duvarların herhangi bir duvardan farkı yoktur.

Tam isabete karşı camiler de diğer evler gibi tahrip edilirler. Böyle bir halde cami içerisindekiler tehlikede kalırlar.

Bu halde camilerin hakikî bir sığınak olmadığını bilmek lâzımdır. Yalnız hiç bir sığınak yer bulamıyanlar açıkta, sokaklarda durmaktansa camiye girebilirler. Sinema binaları da camiler gibidir.

13 — Ankara arazisi; tepeleri, yamaçları, dik bayırları olan bir arazidir. Bu gibi arazide küçük mağaralar yapmak kabildir.

Bu mağaralar bazı semtlerde elbirliğiyle yapılabilir. Bu gibi mağaraların üstlerindeki toprak ne kadar çok olursa o kadar faydalıdır.

Bu gibi mağaralar siperlerden daha iyidirler. Bunların kapı yerleri gaza karşı da tertipli yapılırsa en iyi sığınak olurlar.

14 — İnsanlar en çok zehirli gazlardan korkarlar. Çünkü zehirli gaza karşı çare bulmanın güç olacağını sanırlar. Bu düşünce hayallerine tesir eder. Zehirli gazların tesirleri vardır, fakat devletlerin zehirli gazlardan çok miktarda yapmaları güç olduğunu ve bundan ötürü tayyarelerle gaz bombalarının pek az atılacağını unutmamak lâzım gelir.

Bu nokta hatırdı tutulursa tayyarelerin atacakları mermilerden çıkacak dumanların, sislerin mutlaka gazlı olacağını sanmamak icap eder. Bu halde zehirli gazlara karşı tedbirli bulunmakla beraber bunlardan fazla ürkmiye hacet yoktur.

Zehirli gazlara karşı kullanılacak tedbirler havaya karşı pasif korunma nizamnamesinde yazılıdır. Bunları herkes öğrenmelidir. Tesiri gibi çaresi de bilinen bir şeyden korkulmaz.

15 — Bir gazdan korunma odası şöyle tanzim edilir:

Zehirli gazların girebileceği kapı ve pencereler, bütün çatlak yerler ve yarıklar, anahtar delikleri, eşiklerin boşlukları, hava gazı ve elektrik borularının geçtikleri delikler ve bacalar koyu arap sabunu, alçı, camcı macunu, sodalı suya veya zeytin yağına batırılmış kaba bez, muşamba, zamklı kâğıt ile veya buna benzer şeylerle iyice tıkanmalıdır. Yapıştırma için de çiriş, kola gibi şeyler kullanılır.

16 — Bankalar ve bu gibi büyük binalar, yazıhaneler, apartımanlar gibidir. Bu gibi binalar çok sağlam olduklarından bunların bodrum katları kendi memurları için iyi sığınak olurlar. Şu kadar ki: buraların sığınak olarak kullanılması için mühendis nezareti altında potrellerle ve betonlarla takviyesi icap edecektir.

Bu gibi büyük binaların bodrum katları sığınak olarak kullanılıncı havasının değiştirilmesi ve yenilenmesi için dahi tertipler lâzımdır.

Bombalar:

17 — Havadan gelecek zararların büyüklerinden birisi de yangın bombalarıdır. Hususiyle ahşap binası çok olan yerlerde bu yangın bombalarından çıkacak yangınları çabuk bastırmak lâzımdır.

Yangın bombaları patlayıcı değildirler. Yakıcıdır. Bunlar bir iki kiloluk ufak bombalardır. Bunun için yangın bombalarının düştüğünü gören herkes korkmamalı ve telâş edip kaçmamalıdır. Hemen bu bombaların üstüne toprak veya kum örtmelidir. Bunların üstüne su dökmelidir. Yalnız kum ve toprak örtmek lâzımdır.

Yangın başlamışsa yanan yerleri söndürmek için su kullanmamalıdır. Gündüzleri evlerde çok defa yalnız kadınlar bulunacaklarından bu yangın söndürme işini de kadınlarımız başarmak mecburiyetindedirler.

Yangın söndürme tertipleri her evde hazır bulunmalıdır.

18 — Tayyare taarruzları esnasında en değerli şeylerden birisi de telâş etmemektir. Telâş etmek, ürkemek ve korkmak faydalı değil belki zararlıdır. En buhranlı zamanlarda dahi soğuk kanlı olmalıdır. Sükûnetini bozmıyanlar, korkuya kapılmıyanlar şaşırmaslar ve o anda ne yapmak lâzım geldiğini de kestirirler.

19 — Halkın havadan gelecek tehlikelere karşı korunması için Hava Müdafaa Genel Komutanlığının çalışmalarıyla şu nizamnameler ve talimatnameler çıkmıştır:

- 1 — Hava taarruzlarına karşı pasif korunma nizamnamesi,
- 2 — Hava taarruzlarına karşı pasif korunma talimatnamesi,
- 3 — Hava taarruzlarına karşı ışıkların söndürülmesi ve karartılması nizamnamesi,
- 4 Hava taarruzlarına karşı hayvanların ve hayvanlardan husule gelecek yiyecek maddelerinin korunmasına dair talimatname,
- 5 — Ticaret gemilerinin gaza karşı korunması hakkında nizamname,
- 6 — Sığınak nizamnamesi (çıkma üzere).)

Bu nizamname ve talimatnamelerde halkımızı ilgilendiren bütün esaslar vardır. Hususiyle pasif korunma talimatnamesinde çok izahat ve tafsîlât vardır. Bunların okunması ve öğrenilmesini ve tatbik edilmesini tavsiyeye lâyık görürüm.

Oksijen Cihazlarının Muayenesi

Almancadan çeviren. Dr. Cemil DİKMEN

İstanbul Üniversitesi Doçentlerinden

Oksijen cihazlarının muayenesinde aşağıdaki noktalara dikkat etmelidir:

(1 No. 1 resimde cihazların depo tarzı, 2 ve 3 No. 1 resimde de parçaların nasıl yıkanacağı görülmektedir.)

1 — Cihazın bütün parçaları tamam mı?

2 — Çifte teneffüs hortumunun rapt parçasına ve yahut nefes verme hortumunun supap kutusu üzerindeki rapt parçasının ağzına üfürüldüğü zaman ikaz düdüğü ötüyor mu?

3 — Otomatik dozaj dakikada 1.5 ($\pm$ 0.15) litre oksijen veriyor mu?

4 — Emniyet supabı 20-30 milimetre su sütunu tazyikinde çalışıyor mu?

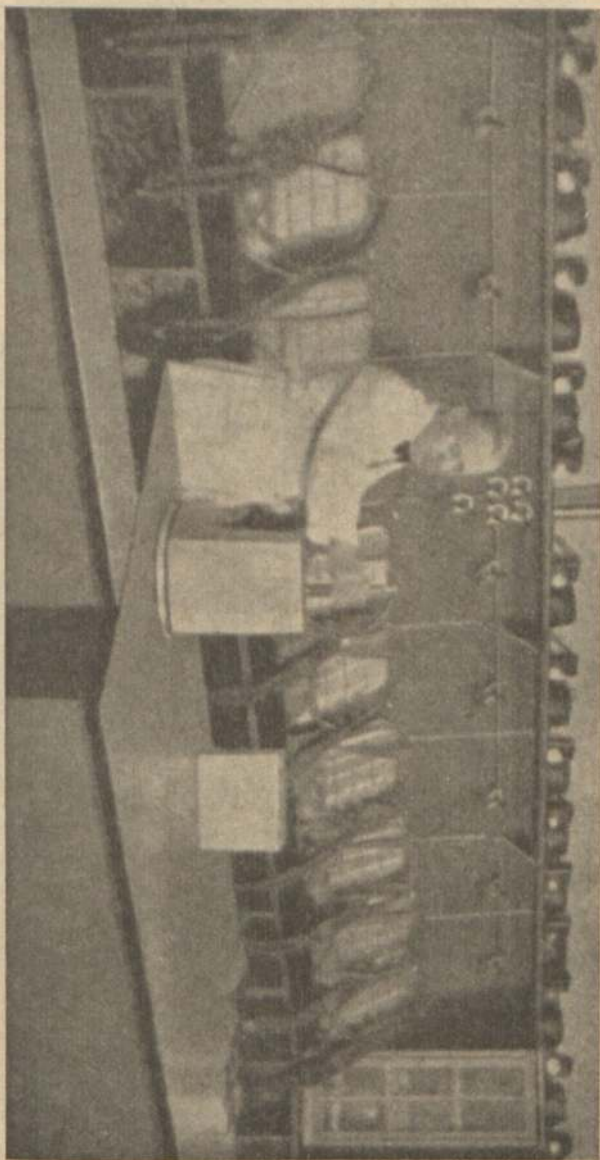
5 — Ciğerle işleyen oksijen verme tertibatı 15-35 milimetre su sütunu tazyikinde işlemeye başlıyor mu?

6 — Bütün cihaz gaz kaçırmıyacak bir şekilde kapatılmış mı?

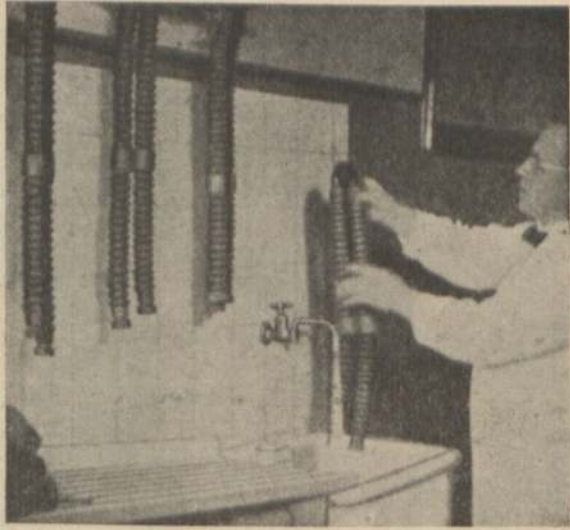
7 — Bütün bu muayene ameliyelerini icra etmek için iki türlü muayene cihazı vardır. Biri Dräger muayene cihazı, diğeri Auer muayene cihazı. Dräger muayene cihazının tarifi (resim 4).

Muhtelif muayenelerde ölçülen, gayet küçük miktarda fazla ve az tazyikleri göstermek için cihaza seri halinde bir kaç gısa (mambran) kutuları takılmıştır. Bu gışaların inbisatları bir ibreye nakledilmiştir. En küçük tazyikleri bile ölçebilen bu âlet çok hassas olduğundan suhnet ve hava tazyiki değiştikçe bunun sıfır noktası da değişir. Bundan dolayı cihaz kullanılmazdan evvel «sıfır ayarı» ismini taşıyan düğme vasıtasıyla ayrıca sıfıra getirilir. «Havalandırma» ismini taşıyan düğme bu ameliye esnasında bastırılır.

Normal olarak «O» vaziyetinde bulunan musluklu manivelâ, dozaj muayenesinde «bir dakikada litre dozajı» vaziyetine ve emniyet supabı-

Şekil — 1

Şekil — 2

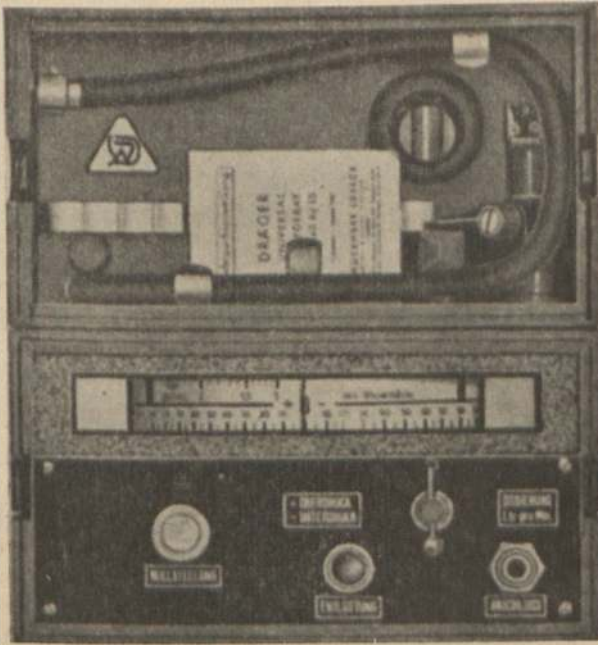

Şekil — 3

KIZILAY MEOMUASI

nm, otomatik ciğerin, cihazın gaz kaçırıp kaçırmadığını muayenesinde ise «+ fazla tazyik — az tazyik» vaziyetine getirilir.

Muayene esnasında yanlış bir hareket neticesinde ölçme âletinin bozulmaması için içine bir emniyet tertibatı konmuştur. Aletin tahammül edeceği en yüksek tazyika erişildiği zaman, bu tertibat supabı kapanarak âletin içinde tazyikin daha fazla yükselmesine mâni olur. Tazyik azalınca emniyet tertibatı otomatik olarak tekrar faaliyetten kesilir. Her muayeneden sonra musluklu manivelâ tekrar «0» vaziyetine getirilmelidir. Bu suretle âletin içerisine havanın girmesi menedilir. Nakil esnasında gısa kutularının lüzumsuz yere ihtizaz etmelerinin önüne geçilme-

Şekil — 4

lidir. Muhtelif muayenelerde lüzumlu olan fazla veya az tazyik ağız ile yapılır. Muayene cihazıyla muayene edilmiş cihaz ve muayene eden şahıs arasında irtibat, sandık kapağına yerleştirilmiş olan hortum ve ağız parçası vasıtasıyla temin olunur. Ağız parçasının üzerine geçirilen ve kullanıldıktan sonra atılan mukavva kılıf, muayenenin hızıssıhha kaideleri dahilinde yapılmasını temin eder.

Bütün cihaz meşe tahtasından yapılmış bir sandık içerisine yerleştirilmiştir. (28,5 santimetre uzunluğunda, 15,5 santimetre genişliğinde, 23,5 santimetre yüksekliğinde, 4,15 kilogram ağırlığında) Muayene cihazının hortumu cihazda «bağlama yeri» yazılı yere raptedildikten sonra muayeneye hazırdır.

2 inci muayene ameliyesi :

Muayene edilecek şey: Oksijen tüpü kapalı kalırsa veya doldurulması unutulmuşsa ikaz düdüğü çalıyor mu ?

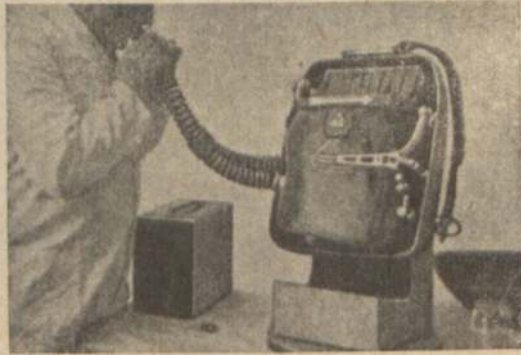
A — Muayene cihazı bir kenara konulur, çünkü bu muayene ameliyesinde kullanılmıyacaktır.

B — Kalevi kartuş çıkarılır.

C — Oksijen tüpünün musluğu kapatılır. (ve yahut oksijen tüpü hiç alınmaz.)

D — Çifte teneffüs hortumunun rapt parçası ağıza alınır ve burundan nefes alınarak ağızdan orta kuvvette nefes verilir. Nefes tazyiki ile ikaz düdüğü çalmalıdır. (Resim: 5)

E — Bu muayene ameliyesi, oksijen tüpü ve kalevi kartuş takılı olduğu halde şu şekilde tekrar edilir: D ye kadar olan hazırlıklar yapıldık-

Şekil — 5

tan sonra ikaz düdüğü çalmağa başlayınca oksijen tüpünün musluğu açılır. Şimdi nefes verilmeğe devam edilmesine rağmen ikaz düdüğü derhal susmalıdır. Eğer ikaz düdüğü çalmağa devam ederse, ya düdüğü boru-

sunun gaz kaçırdığı ve yahut da düdüğün temizlenmesi icap ettiği anlaşılır.

3 üncü muayene ameliyesi :

Muayene edilecek şey: Otomatik oksijen dozajının tayini; (bu dakikada $1,5 + 0,15$ litre olmalıdır.)

A — Muayene edilen cihazın nefes alma hortumu vidasından sökülür.

B — Teneffüs torbasının düğmesi, otomatik ciğer tertibatının çatalı manivelâsından çıkarılır. Cihazın kapağı muayene esnasında açık kalır.

Şekil — 6

C — Muayene cihazındaki musluklu manivelâ «bir dakikada litre dozajı» vaziyetine getirilir.

D — Muayene cihazının sıfır ibresi sıfır üzerinde değilse «sıfır ayar» (Nullstellung) düğmesini çevirmek «ve havalandırma» (Entlüftung) düğmesini bastırmak suretiyle sıfır noktasına getirilir.

E — Muayene cihazının hortumunun kalınlaştırılmış olan ucu, supap kutusunun nefes alma hortumu başlığında bulunan oksijen borusuna oturuncaya kadar sokulur. Muayene cihazının hortumunun vidalı olan

diğer ucu muayene cihazında «bağlama yeri» (Anschluss) yazılı yere rap-
tedilir. (Resim: 6)

F — Oksijen tüpünün musluğu açılır; tübün tazyiki 150 atmosfer ol-
malıdır.

G — Muayene cihazının ibresinin gösterdiği rakam okunur. (Resim 7)

H — Oksijen cihazı tekrar yerli yerine takılır.

Şekil — 7

4 üncü muayene ameliyesi:

Muayene edilecek şey; teneffüs torbasındaki emniyet supabının mu-
kavemet tazyiki. Aşağıda tarif edilen muayene ameliyesi esnasında mu-
ayene cihazının ibresi mütemadiyen yükselir; supap fazla tazyiki dışarı-
ya bırakırken ibre durur. Emniyet supabı 20-30 milimetre su sütunu taz-
yikinde açılmalıdır.

A — Ordu oksijen cihazının kapağı kapatılır.

B — Muayene cihazının musluklu manivelâsı « + fazla tazyik — az
tazyik». (+ Überdruck — Unterdruck) vaziyetine getirilir.

C — Muayene cihazının ibresi (Nullstellung) «sıfır ayarı» düğme-
sini çevirmek ve havalandırma düğmesine basmak suretiyle sıfıra getiri-
lir.

D — Ağız parçası muayene cihazının hortumu ile birleştirildikten sonra muayene edilen cihazın hortumuna raptedilir, muayene hortumunun diğer ucu da muayene cihazında «bağlama yeri» (Anschluss) yazılı yere vidalanır.

E — Ağız parçasının üzerine mukavva kılıf geçirilir.

F — Ağız parçasının musluğu açık olarak mukavva kılıf ağıza alınır ve burundan nefes alınarak ağızdan cihazın içine nefes verilir.

G — Emniyet supabı açıldığı zaman ağız parçasının musluğu kapatılır ve oksijen tübünün musluğu açılır. Muayene cihazının ibresi, emniyet supabı açıldığı zaman durur. Emniyet süpabı 20-30 milimetre su sütunu tazyikinde açılmalıdır.

H — Oksijen tübünün musluğu kapatılır.

İ — Oksijen cihazı ve muayene cihazı tekrar yerli yerine takılır. ve muayene cihazının musluklu manivelâsı «0» vaziyetine getirilir.

5 inci muayene ameliyesi :

Muayene edilecek şey: Ciğerle işliyen oksijen verme tertibatının işleme tazyiki 15-35 milimetre olduğu zaman bu tertibat işlemeğe başlamalıdır.

A — Muayene edilen cihazın kapağı açılır.

B — Muayene cihazının musluklu manivelâsı « + fazla tazyik — az tazyik » (+ Überdruck — Unterdruck) vaziyetine getirilir.

C — Muayene cihazının ibresi «sıfır ayarı» (Nullstellung) düğmesini çevirmek (havalandırma) «Entlüftung» düğmesine basmak suretiyle sıfıra getirilir.

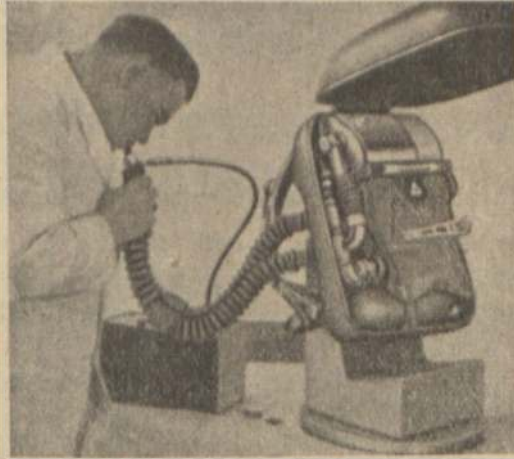
D — Ağız parçası muayene cihazının hortumu ile birleştirildikten sonra muayene edilen cihazın hortumuna raptedilir. Muayene hortumunun diğer ucu da muayene cihazından «Bağlama yeri» yazılı yere vidalanır.

C — Ağız parçasının üzerine mukavva kılıf geçirilir.

F — Oksijen tübünün musluğu açılır.

G — Ağız parçasının musluğu açık olarak mukavva kılıf ağıza alınır ve yavaş yavaş cihaz boşalıncaya kadar ağızdan nefes alınır ve burundan nefes verilir. (Resim 7, 8, 9)

H — Ciğerle işliyen oksijen tertibatının işlemeğe başladığı işitilir.

Şekil — 8

Bu esnadaki tazyik okunur. Bu tazyik 15-35 milimetre su sütunu olmalıdır.

İ — Oksijen tübünün musluğu kapatılır.

K — Oksijen cihazı ve muayene cihazı tekrar yerli yerine takılır, muayene cihazının musluklu manivelâsı sıfır vaziyetine getirilir.

Şekil — 9

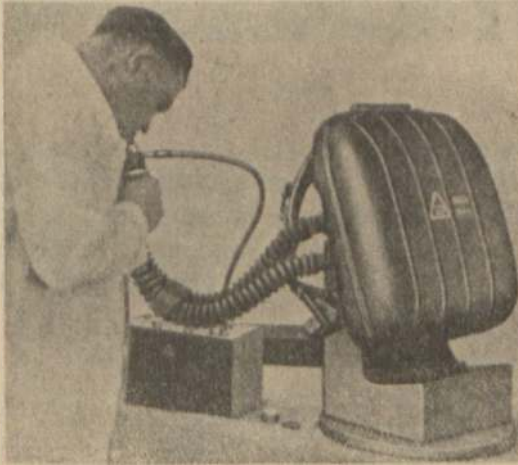
6 ncı muayene ameliyesi:

Muayene edilecek şey: Ordu oksijen cihazının gaz kaçırıp kaçırmadığı. Eğer muayene cihazının ibresi bir dakika zarfında on milimetre su sütunundan fazla düşmüşse cihaz gaz geçiriyor sayılır.

A — Teneffüs torbasının üzerindeki emniyet supabının açılmasına mâni olmak için bu supabın üzerine tahtadan yapılmış bir muayene halkası ve yahut (muayene başlığı) takılır.

B — Oksijen cihazının kapağı kapatılır.

C — Muayene cihazının musluklu manivelâsı «+ fazla tazyik — az tazyik» vaziyetine getirilir.

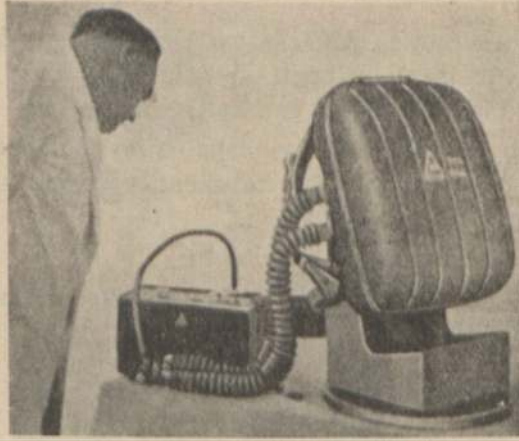
Şekil — 10

D — Muayene cihazının ibresi, «sıfır ayarı» düğmesini çevirmek «havalandırma» düğmesini basmak suretiyle sıfıra getirilir.

E — Ağız parçası muayene cihazının hortumu ile birleştirildikten sonra muayene edilen cihazın hortumuna raptedilir. Muayene hortumunun diğer ucu da muayene cihazına «bağlama yeri» yazılı yere vidalanır.

F — Ağız parçasının üzerine mukavva kılıf geçirilir.

G — Ağız parçasının musluğu açık olarak mukavva kılıf ağıza alınır (Resim: 10) ve burundan nefes alınarak cihazın içine nefes verilir. (Fazla tazyik muayenesi).

Şekil — 11

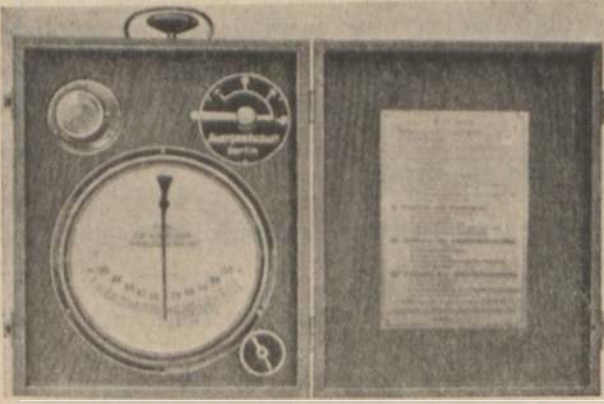
H — 60-70 milimetre su sütunu fazla veya az tazyikte ağız parçasının musluğu kapatılır ve ağız parçası masanın üzerine bırakılır. Muayene âletinin ibresi bir dakika müddetle müşahede edilir. Resim: 11)

İ — Oksijen cihazı ve muayene cihazı tekrar yerli yerine takılır. Muayene cihazının musluklu manivelâsı (0) vaziyetine getirilir.

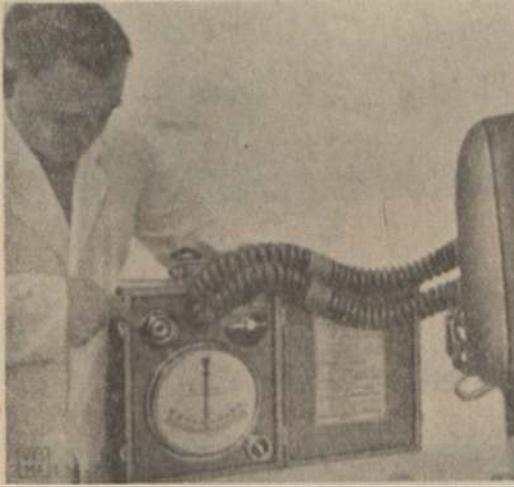
Auer muayene cihazının tarifi (Resim: 12, 13):

Dräger muayene cihazı ile yapılan muayene ameliyeleri Auer muayene cihazı ile de yapılabilir. Muayenede lâzım olan fazla veya az tazyik bir el hava tulumbası sayesinde temin olunur. Bu tulumba, muayene cihazına merbut olan oksijen cihazına bir boru vasıtasıyla tesir eder. Mesahalar için bir büyük gışadan istifade edilir. Bu gışanın inbisatı bir manometrenin ibresine intikal ettirilmıştır. Mesaha neticesi, bu manometreden doğrudan doğruya okunur.

Hava tulumbasından, biri fazla tazyik, diğeri az tazyik için olmak üzere iki boru çıkar. Boruların birisi bir tazyik supabı, diğeri bir emme supabı ile kapatılmıştır; bu suretle iki borudan yalnız birisi çalışır. Bu borulardan biri veya diğeri bir ayar musluğu vasıtasıyla muayene edilen oksijen cihazına merbuttur ve hava tulumbası, musluğun vaziyetine göre ya emici veya bastırıcı tesirini gösterir. Her bir boruya takılan (Resim: 9) bir emniyet supabı manometreye fazla tazyik gitmesine mani olur.

Şekil — 12

Şekil — 13

Ayar musluğunun kadranı üzerinde D, + , O, —, olmak üzere dört tane işaret vardır. Otomatik oksijen verme tertibatı muayene edilirken ayar musluğu D ye getirilmek suretiyle hava tulumbasının alâkası kesilir ve bir ayarlı mukayese memesi takılır. Bu suretle muayene cihazı, bir cereyan ölçme âletine tahvil edilmiş olur. Otomatik oksijen verme tertibi-

batı, oksijen tübünün musluğu açılarak manometrenin ibresi, mukayese memesinin geçirdiği oksijen, otomatik dozaj memesinin geçirdiği oksijene müsavi olduğu tazyikte durur.

Auer muayene cihazı kabili nakil bir tahta sandık içine konmuştur.

Üçüncü muayene ameliyesi:

Muayene edilecek şey: Otomatik oksijen dozajının tayini. Bu, dakikada 1,5 (+ 0,15) litre olmalıdır.

A — Altıncı muayene ameliyesinin 9. fıkrasında olduğu gibi emniyet supabının açılması men edilir.

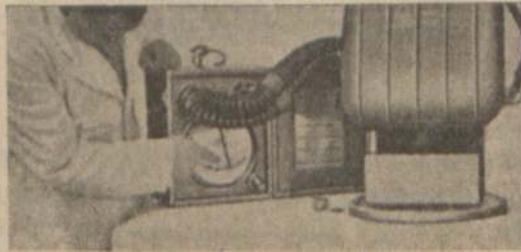
B — Ayar musluğu (D) ye getirilir. (Resim: 14)

Şekil — 14

C — Oksijen tübu açılır.

D — Manometrenin alt kadranı (Dozaj kadranı) müşahede edilir ve ibre duruncaya kadar beklenir. (Resim: 15)

Şekil — 15

4 üncü muayene ameliyesi:

Muayene edilecek şey: Emniyet supabının mukavemet tazyiki. Emniyet supabı 20-30 milimetre su sütunu tazyikinde açılmalıdır.

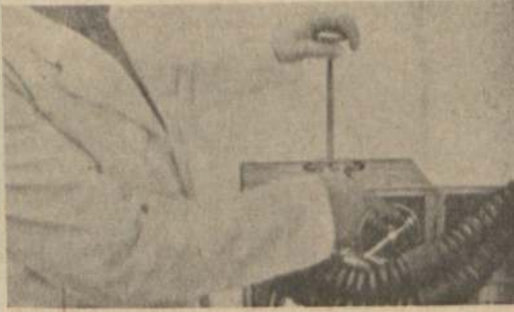
A — Oksijen cihazının kapağı kapatılır.

B — Muayene cihazının ayar musluğu + e getirilir. (Resim: 16)

C — Emniyet supabı açılıncaya kadar hava tulumbası elle işletilir.

D — Emniyet supabı açılınca manometrenin gösterdiği rakam okunur. (Resim: 17)

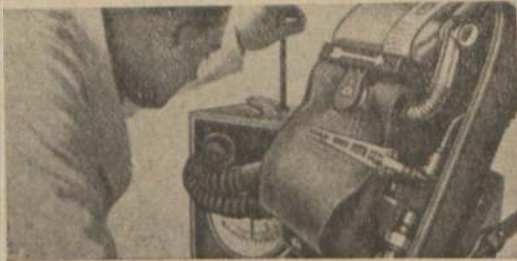
E — Oksijen cihazı ve muayene cihazı tekrar yerli yerine takılır. Ok-

Şekil — 16

sijen cihazının muayene cihazına raptedildiği yerin kapağı vidalanır. Ayar musluğu (D) ye getirilir.

4 üncü muayene ameliyesi esnasında oksijen tübü kapalı kalır.

Şekil — 17

5 inci muayene ameliyesi :

Muayene edilecek şey: Ciğerle işliyen oksijen verme tertibatının dozaj supabının hangi tazyikte işlemeğe başladığı. Bu tazyik 15-35 milimetre su sütunu olmalıdır.

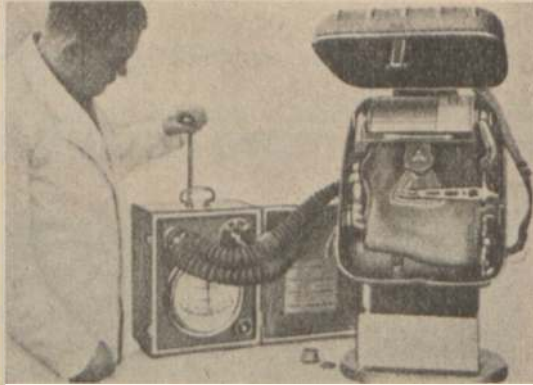
A — Oksijen cihazının kapağı açılır.

B — Muayene cihazının ayar musluğu (—) a getirilir. (Resim: 18)

C — El hava tulumbası yavaş yavaş işletilir.

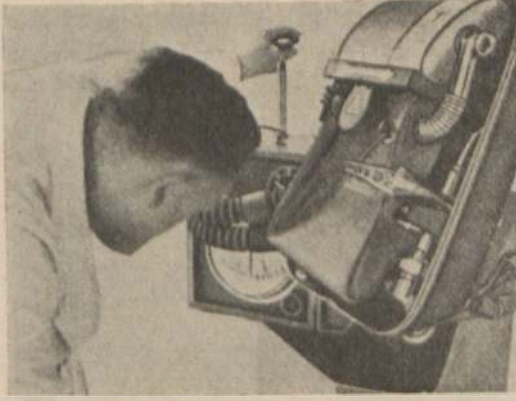

Şekil — 18

Şekil — 19

E — Ciğerle işliyen oksijen verme tertibatının işlemeğe başladığı işitilince manometrenin gösterdiği rakam okunur (Resim: 20)

Şekil — 20

F — Muayene cihazı ve oksijen cihazı tekrar yerli yerine takılır. Oksijen tübü kapatılır.

6 ncı muayene ameliyesi:

Muayene edilecek şey: Oksijen cihazının gaz kaçırıp kaçırmadığı, 60-70 milimetre su sütunu tazyikinde manometrenin ibresi bir dakika zarfında 10 milimetreden daha fazla düşmemelidir.

A — Emniyet supabının açılmasına mâni olmak için tahtadan muayene halkası (Resim: 11) veya muayene başlığı takılır. (Resim: 21).

B — Ayar musluğu (+) e getirilir. (Resim: 22)

C — İstenilen tazyik elde edilinceye kadar el hava tulumbası işletilir. (Resim: 23)

E — Manometre müşahede edilir. Eğer manometrenin ibresi bir dakika zarfında 10 milimetreden fazla düşmezse gaz kaçırmadığı anlaşılır. (Resim: 25)

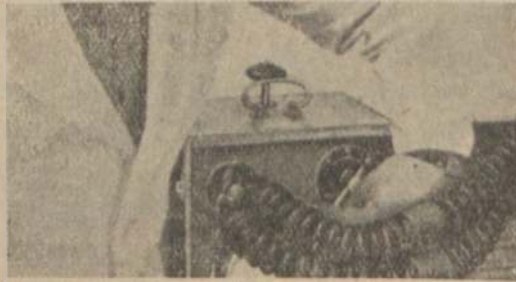
F — Muayene ve oksijen cihazı tekrar yerli yerine takılır.

Bu muayene cihazlarını kullanmak âlet muhafızlarının vazifesidir. Gaz ekipleri bu işlere karışmazlar. Burada tarif edilen muayene cihazları bir kaç oksijen cihazının bulunduğu mahallerde muhakkak bulunmalıdır. Büyük depolardaki cihazları muayene etmek için merkezi muayene

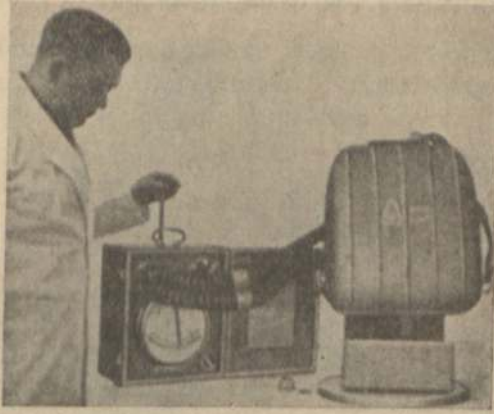
tesisatı kurmak elverişlidir. Maden ocaklarının, itfaiyenin âlet depolarında rastlanan bu tesisatla bütün cihazların aynı zamanda muayenesi kabildir.

Şekil — 21

Şekil — 22

Şekli — 23

Şekil — 24

Şekil — 25

Son muayene ameliyesi (Malzeme muayenesi):

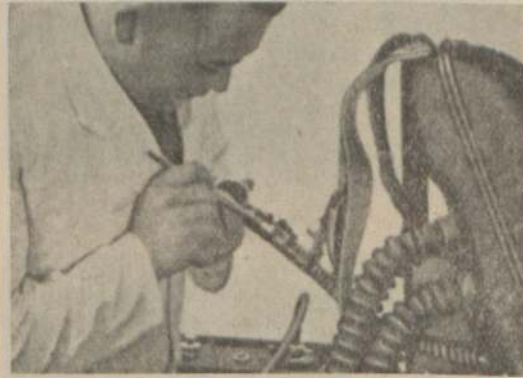
Muayene edilecek şey: Yüksek oksijen tazyiki altında bulunan kısımların gaz kaçırıp kaçırmadığı. Hortumlar ve supap kutusunda bulunan supabların hareketi, kayış çengelinin muayenesi.

A — Oksijen tübü açılır.

B — Oksijen cihazının kapağı kaldırılır.

Şekil — 26

Şekil — 27

C — Oksijen tevzi parçasının rapt parçalarına sabun suyu sürülür. (Resim: 26) Eğer cihaz gaz kaçırıyorsa sabun balonları hasıl olur. Bu takdirde somunlar sıkıştırılır veya salmastralar değiştirilir.

D — Manometreye giden yüksek tazyikli oksijen borusunun (12)

Şekil — 28

lâstik mahfazasındaki 2 milimetrelik deliğine sabun suyu sürülür. (Resim: 27) Eğer sabun balonları hasil olursa borunun gaz kaçırdığı anlaşılır ve değiştirilmesi icap eder.

E — Teneffüs hortumlarının rapt parçasına kesik nefes verilir. (veya alınır). Mika supabların açılıp kapandığı işitilirse bunların yapışmadığı ve supap kutusunun temiz olduğu anlaşılır. (Resim 28)

F — Sağ taşıma kemerindeki kayış çengeli ele alınır ve çengelin müteharrik kısmı baş parmak ile bastırılarak muayene edilir.

İtfaiye yangınlarında

Hangi zehirli gazlarla karşılaşılır ve hangi maskeler kullanılır

Kimyager İzzet ERKSAL

İtfaiye personeli, yangınlarda her türlü zehirli gazlarla karşılaşabilir. Odun, kömür, kâğıt, mensucat gibi, terkibinde karbon ihtiva eden bütün materyal, yanarken, kısmen de tahallül ederler. Bu tahallül neticesinde bir çok zehirli maddeler husule gelir. Bu maddeler itfaiye efradının gözlerini ve teneffüs yollarını şiddetle tahriş ettikleri gibi, çok defa zehirli bir tesir de yaparlar. Yangınlarda husule gelen gazların terkibinde, yapılan tecrübelerde Formik asid, Asetik asid, Akrolein gibi gayri meşbu ve asid evsafında olan cisimler bulunmuştur. Hemen bütün yangınlarda husule gelen bu maddelerden başka, yanan materyalin cinsine göre, başka maddeler de hasıl olabilir. Meselâ sellüloid ve film yangınlarında, Azotoksidler ve Siyanidrik asid çıkabilir. Kimya fabrikalarında ve eczahanelerde çıkan yangınlarda, Kükürt di oksid, Fosfor pentaoksid, klor, Fosgen ve başka zehirli gazlar husule gelir. Yangınlarda, bu gazlardan başka havaya sulp ve mayi halinde dağılarak dummanları meydana getiren bazı maddeler de çıkar. Diğer taraftan itfaiye, bugün yalnız yangınları söndürmeğe değil, daha başka kazalarda da çağırılmaktadır. Binaenaleyh bu türlü kazalarda meydana gelebilecek gazları da düşünmek icap eder. Yangınlarda teşekkül ettiğini gördüğümüz gazlar, pek az konsantrasyonlarda bulunur. Fakat bu kadar az mikdarları bile, tahriş edici tesir yapar ve bazı müsait şartlar altında da zehirli bir tesir yapabilecek konsantrasyonlarda bulunabilir. Fakat hiç bir zaman, yangın gazlarının konsantrasyonu, o mahaldeki havanın oksijen konsantrasyonunu % 15 den aşağı düşürecek bir haddi bulmaz.

Karbon ihtiva eden maddelerin tam olarak yanmasından karbon di oksid ve tam olmıyarak yanmamasından da karbon mono oksid hasıl olur. Karbon di oksid ancak, havadaki nisbeti % 6 yı geçtiği zaman teneffüse mâni olur. Eğer daha fazla mikdarlarda bulunursa, teneffüs

için lâzım olan oksijenin yerini alması dolayısıyla, zararlı tesir gösterir ve hattâ ölüme sebep olabilir. Yani böyle bir mahalde yaşayan şahıs, oksijensizlikten dolayı boğularak ölür. Teneffüs için tehlike, yukarıda da söylediğimiz gibi normal havada % 21 olan oksijen nisbetinin, hasıl olan karbon di oksid tarafından % 15 e düşürüldüğü zaman başlar. Fakat yangınlarda hava oksijenini bu nisbete düşürecek kadar karbon di oksid hasıl olmak ihtimali, hemen yok gibidir. Çünkü yangın esnasında, çok defa gayet kuvvetli bir hava cereyanı hasıl olur. Bu cereyan daima, yeni ve taze hava temin eder. Bu cereyanın olmadığı hallerde de esasen oksijen nisbeti % 15 e düşmeden, biriken karbon di oksid dolayısıyla yangın kendiliğinden söner. Ancak pek gayri müsait hallerde, meselâ büyük kömür depoları yangınlarında, havada oksijen nisbetini zararlı hadde düşürecek kadar karbon di oksid husule gelebilir. Bu gibi hallerde itfaiye neferleri yanmakta olan bir meşale yardımı ile o mahalde teneffüse yarıyabilecek hava bulunup bulunmadığını anlayabilirler. Meşale sönmedikçe, henüz o mahallin havası teneffüse yarıyor demektir. Mamafih meşalenin sönmesinde, henüz o mahalde artık teneffüse yarıyacak oksijen bulunmadığını göstermez. Çünkü, yapılan tecrübeler, başka se-belperle de oksijen nisbeti zararlı hadde düşmeden evvel şulenin söndüğünü göstermiştir.

Gelelim karbon mono okside: Karbon mono oksid muayyen bir nisbeti aştığı zaman zehirli olarak tesir eder. Havasında % 0,05 karbon oksid bulunan bir yerde uzun zaman kalmırsa, ilk zehirlenme alâmetleri baş gösterir. Havasında % 0,5 den fazla karbon mono oksid bulunan bir yerde, uzunca zaman kalanlar ölürler. Eskiden yangınlarda bu nisbetlerde karbon oksid bulunduğu zannedilir ve itfaiye eratında görülen sıhhat bozuklukları buna atfolunurdu. Halbuki yangınlar, karbon mono oksidin teşekkülü için pek müsait şartlar bulunan yerler değildir. Çünkü karbon mono oksid, az hava muvacehesindeki yangınlarda husule gelir. Bu itibarla bir defa yangın esnasında husule geldiğini evvelce söylediğimiz hava cereyanı, fazla miktarda karbon mono oksidin birikmesine mâni olur. Zararlı miktarda karbon mono oksid kömür depolarında, mahzenlerde husule gelen yangınlarda hasıl olabilir. Demek ki alelûmum yangınlarda bir nisbette karbon mono oksid husule gelmesi ihtimali yoktur.

Şimdi itfaiyenin kullanması lâzım gelen maskelerin nasıl olması lâzım geldiğini görebiliriz:

İtfaiye için F markalı kırmızı renkli «İtfaiye süzgeci» kullanılır. Bu

KIZILAY MECMUASI

süzgeç iki tabakalı küçük bir süzgeçtir. Üst tabakası diatomit, alt tabakası aktif kömürle doldurulmuştur.

Küçük itfaiye süzgeci :

Gram	
0,38	Amonyak
2,6	Kükürt di oksid
0,8	Klorpikrin
0,7	Fosgen
0,3	Kükürtlü hidrojen
5,1	Klor

masseder. Görülüyor ki bu süzgeç eski küçük harp süzgeçleri ayarınca-
dır. Bilûmum organik zehirli gazlarla «Klorpikrin, Fosgen» asid tabia-
tındaki zehirli gazları «Klor, kükürtlü hidrojen, kükürt di oksid» ve
amonyağı massetmektedir. Bu küçük süzgeçler, Universal süzgeçlerdir.
Alelûmum yağınlarında kullanılır. Bol miktarda amonyak veya kükürt di
oksid husule gelen kazalarda (soğutma dolapları; buz imalâthaneleri)
yalnız bu gazlara karşı, fakat bu gazları fazla miktarda tutan, süzgeç-
ler kullanılır. Amonyaga karşı K süzgeci kullanılır. Bu süzgeç 3,1 gram
amonyak masseder. Çinko klorür emdirilmiş diatomitle doludur. Kükürt
di okside karşı da E süzgeci kullanılır. E süzgeci, potasyum karbonat
emdirilmiş diatomitle doldurulmuştur. Şu halde daha başka asid tabiatlı
gazlara karşı da korur. Filhakika E süzgeci :

Gram	
17,2	Kükürt di oksid
34,2	Klorlu hidrojen
8,3	Nitroz gazlar tutar.

F süzgeci bir hadde kadar yangından husule gelen ince sulp ve mayi ha-
linde havaya dağılmış parçacıkları da, tutar. Yani dumanı da tutar. Bu
türlü maddeler fazla ise o zaman eratin ortanca süzgeç veya hortumlu
büyük süzgeç taşımaları icap eder. Bizde itfaiye daha ziyade hortumlu
büyük süzgeçle mücehhezdir.

Mahzenlerden, yıkılmış enkaz altından, yani havanın oksijen nisbeti
% 15 den aşağı bulunmak ihtimali olan yerlerde can kurtarma vazifesini
yapan itfaiye, oksijen cihazları taşımak mecburiyetindedir. Karbon mo-
noksid birikmiş olması ihtimali olan yerlerde, **Hopkalit** (Co - süzgeci)
süzgeci kullanılır.

Pasif korunmak tecrübeleri nedir ve nasıl yapılır?

Yazan: Dr. Nuri Refet KORUR

Geçenlerde İstanbulda, bunu müteakip Ankarada pasif korunma tecrübeleri yapıldı. Şüphesiz yurdumuzun diğer taraflarında da bu tecrübeler yapılacaktır. Bu sebepten bunlar hakkında biraz izahat vermeyi faydalı bulduk

Pasif korunma tecrübesi demek, bir memleketin gerek ahalisinin ve gerek havaya karşı korunma işleriyle tavsif edilmiş olan teşkilâtının ciddi ahvalde nasıl hareket edeceğini kontrol etmek için yapılan denemeler demektir.

Pasif korunmada bütün vazifeler yalnız hükûmet makamlarına terettüp etmez. Halk dahi bir çok vazifeleri üzerine alır ve bunları doğru ve kusursuz yapmakla mükelleftir.

Hükûmet dairelerine terettüp eden vazifeler şunlardır:

- 1 — Alârm işaretlerini hazırlamak ve halka belletmek.
- 2 — Haber alma teşkilâtı kurmak ve bunun süratle işlenmesini temin etmek.
- 3 — Yangın söndürme, gaz temizleme, sıhhi imdat, ankaş kaldırma v. s. takımlarını hazırlamak.
- 4 — Sığınakları, muvakkat sığınakları, yoksa siperleri hazırlamak, bunlar yoksa halkın barınabilecekleri yerleri tayin etmek, bunlara işaret koymak ve halkın bunları süratle bulmasını temin için icap eden her şeyi hazırlamak.
- 5 — Alârm yapılırken, alârm esnasında ve alârmadan sonra polis ve inzibat teşkilâtını o suretle tanzim etmek ki polis herkese yol göstere, sığınak âmirliği yapsın, yolda bırakılmış nakil vasıtalarını, hayvanların

ve sairenin muhafazasıyla alâkadar olsun, yanlış hareket edenlere doğru yolu göstereyin. Buna mukabil halk da aşağıdaki vazifeleri görmelidir:

- 1 — Evlerin tavan arasında bulunan yanıcı maddeleri kaldırmak.
- 2 — Kendisine maske tedarik etmek.
- 3 — Bir alârm işareti verilince koşacağı yeri evelden bilmek.
- 4 — Evinde yangın söndürücü vasıtalar, su ve kum vasıtaları bulundurmak (hattâ ayrıca mahalle tulumbası teşkilâtı yapmak.)
- 5 — Bir tecrübe için bile olmuş olsa, hükûmetin verdiği emirlere harfi harfine riayet etmek.
- 6 — Bütün ev halkına yapacakları işleri öğretmek, komşular ve sair insanlar verilen emirlere riayet etmiyorlarsa, onları ikaz etmek.

Şimdiye kadar dünyanın her tarafında yapılan muhtelif denemelerde kazanılan tecrübelerle göre iyi bir deneme şöyle olmalıdır:

1 — Alârm işaretlerinin herkes tarafından bellenebilmesi için bu işaretler radyolar veya sesli sinemalar vasıtasıyla bir çok defalar tekrar edilerek halka iyice öğretilmelidir.

2 — Alârm işaretiyle tehlike geçti işareti birbirinden ayrılacak bir surette farklı olmalıdır.

3 — Alârm ve tehlike bitti işaretleri bir şehrin en uzak bir köşesinden bile duyulmalıdır.

4 — Halkın daima alışık olduğu fabrika düdüğü, saat işareti ve benzerlerinin bu hususta kullanılması yanlıştır. Zira halk ciddi anlarda bu işaretleri duyarsa ya lüzumsuz yere korkar ve yahut alârm olduğunu anlamıyarak baskına uğrar.

5 — Bir denemede hizmet alan ekipler evvelinden mütemadiyen talim ve terbiye edilerek bu işlere iyice alışmış olmalıdır.

6 — Bütün işler bir tek elden idare olunmalı, tam bir birlik, müttehit çalışma temin edilmelidir.

7 — Vazife alan ekipler nerede ve ne iş yapacaklarını evvelinden bilmelidir. Ancak kendilerine son dakikada zuhur eden farazî yangın, yıkılma veya gazlama hakkında haber gelmeli ki, bunların ciddi ahvalde böyle bir yere ne kadar zamanda yetişebilecekleri ve nasıl iş görecekları tesbit olunabilsin.

8 — Şehirde bol sığınak yeri temin olunmalı ve bunlara nasıl ve ne kadar bir zamanda gidileceği işaretlerle gösterilmelidir.

9 — Vazife gören ekiplerin ayrı ayrı sığınakları olmalı, bilhassa tedavi işleri sığınaklar içinde yapılmalıdır.

10 — Fabrikalara, mekteplere, hastanelere, resmî ve askerî dairelere, istasyonlara, ayrıca telefon veya başka vasıtalarla imkân varsa alârmadan biraz evvel haber verilmelidir.

11 — Bütün sığınak yerlerini gösteren bir şehir haritası çok kıymetlidir.

12 — Hizmet alan ekiplerin vazifelerine göre birer üniforma, bu yoksa hiç olmazsa yeknesak bir kasketi bulunması lâzımdır.

13 — Denemede hakikî malzeme ve cihazlarla iş görmek icap eder.

14 — Bir denemede düşünülen mefruz bomba isabetlerinin mümkün olduğu kadar şehrin muhtelif sahasına yapılması lâzımdır.

14 — Denemedeki hakemler, gazete muhbirleri, sair memurlar dahi maske ile mücehhez olmalıdır.

Gazlandığı farzedilen ve etrafı çevrilen mahallere kim olursa olsun kimsenin girmemesine dikkat etmelidir. Emirler haricinde hareket edenler, şiddetle cezalandırılmalıdır. Almanyada bu husus için ağır para ve hapis cezası konulmuştur.

İstanbulda ve Ankarada yapılan pasif korunma denemeleri ilk tecrübe olmalarına rağmen büyük muvaffakiyetle neticelenmiştir. Gerek bu işle alâkadar resmî makamlar ve gerek halk vazifelerini büyük bir dikkat ve itina ile başarmışlardır.

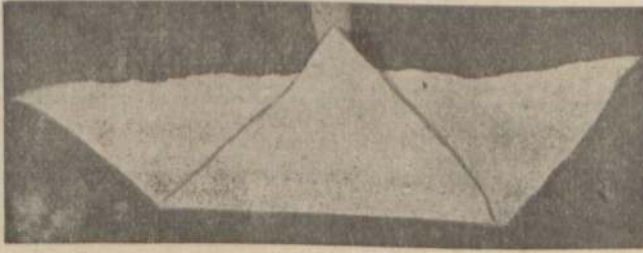
Bundan sonra bu denemeler tekrar edilecek olursa elde edilecek muvaffakiyet şüphesiz çok daha mükemmel olacaktır.

İik Sınhî Yardım

(167 İnci sayıdan devam)

2. El veya ayakta — Yaralanma varsa ve yapılan pansuman büyük ise bu şekil sargı çok faydalı olur. 3 köşe sargı sarılır. El ayası aşağıya müteveccih olarak üzerine el konur. Şöyle ki; bilek, sargının tam ortasına isabet etsin. Parmak uçlarını ihata ederek eli sarmalı ve arkada ucu bilek veya alt kola gelmeli. Bu suretle kenarların yarası (paralel) olarak elin arkasına gelir ve yumuşak, gevşekçe bir sargı yapılmış olur. Bundan sonra bilek üzerinde birbirine kavuşturularak bağlanır. (Şekil 17).

Sarılma sayısı, sargının büyüklüğüne tâbidir. Eğer ucu uzun kalmış ise parmaklara doğru çevrilerek orada bağlanır. Böyle üç köşeli sargı

A

B

C

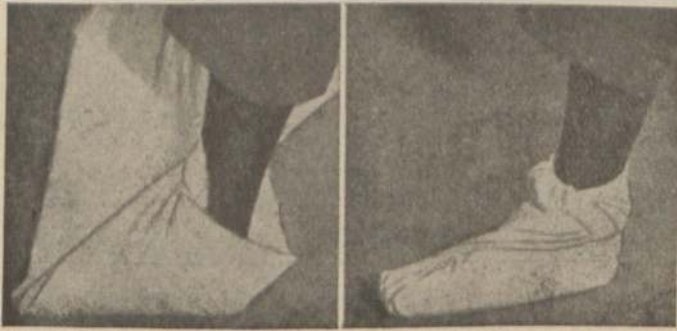
Şekil 17 — Açık, el sargısı

ayağa da tıpkı elde olduğu gibi tatbik olunur. (Şekil: 18) Yukarıda ayak topuğunun 5-7 santimetre yukarısına gelir ve burada sarılır, düğümlenir.

3. Göğüs veya arkada — Göğüs veya arka yaralarında ve yanıklarında da 3 köşe sargılar kullanılır.

Bundan başka göğüse tatbik olunacak sıcak ve soğuk pansumanlar da böyle sargılar ile tutturulur.

Sargının ucunu, yaralı tarafın omuzu üzerine koyunuz. Sargıyı aşağıya göğüse veya omuza doğru getiriniz. Şöyle ki kaidesinin ortası amu-

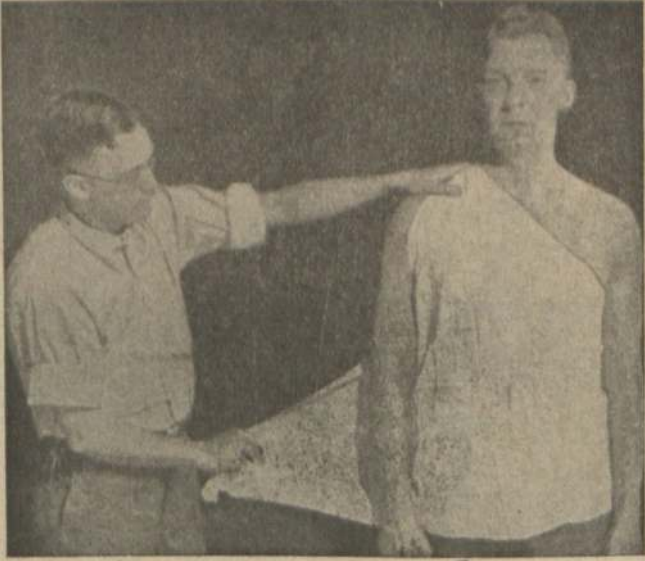
A

B

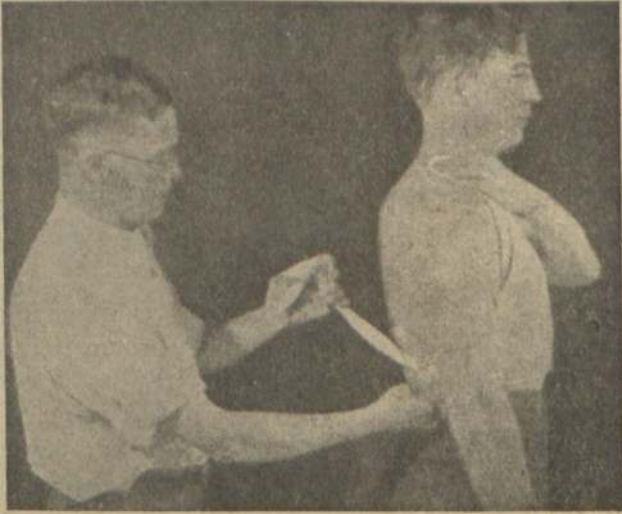
Şekil 18 — Ayak şargısı

zun altına isabet etsin. Sargı kaidesini istenilen miktarda katlamalı veya yuvarlak sarmalı. Şimdi sargı, vücudü sardıktan sonra arkada omuz altında dört taraflı düğümlenmeli. Burada bir uzun ve bir kısa uç var. Uzun ucunu omuza doğru çekerek oradaki sargı ucuna bağlamalı (Şekil: 19, A. B. C. D.).

4. Omuz ve kalçada — Omuz veya yukarı kol yaralarında pansumanı tutturmak için omuz sargısı yapılmak lâzımdır. Bunun için iki müselles sargıyı katlıyarak dar bir kıravat haline sokmalı. Bunun ortasını yaralı omuza koymalı ve uçlarını vücade geçirerek müteakıl kolu altına getirmeli ve bağlamalı (Şekil: 20 A. B.). Şimdi, ikinci 3 köşe sargı ucunu, birinci müselles sargıya, tamamen omuz altında bir emniyet iğnesi veya basit bir düğüm ile bağlamalı ve sargıyı kola doğru getirerek kaidesinin ortası kol üzerinde istenildiği kadar katlıyarak veya sararak kola bağlamalı. Eğer lüzum görürseniz kolu da askıya almalısınız.

A

B

Şekil 19 — Açık göğüs sargısı

C

D

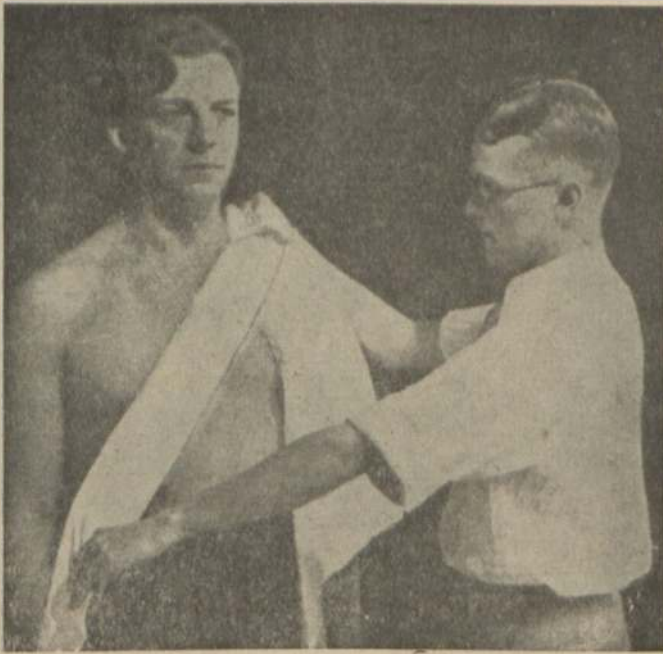
Şekil 19 — Açık göğüs sargısı

Kalça sargısı da kasıkları tamamen ihata etmek üzere veya arkada kapamak üzere yapılır (Şekil: 21.). Bu sargının yukarısını bir kırıvat şeklinde veya diğer yumuşak bir madde ile bele bağlamalı. İkinci 3 köşe sargının ucunu da omuzlarda olduğu gibi getirip buraya iyice bağlamalı.

5. Kol askısı — El ve alt koldaki yaralarda yaralı kol, dirsek hizasından 10-12 santim yükseğe asılmalıdır. Yukarı kol kırıklarında veya omuz çıkıklarında kolu yukarı asmak lüzumu yoktur.

Kol askısı üç köşeli bir sargıyı açık veya kapalı olarak kullanmakla yapılır. Yukarı kol kırıklarından gayri kol kırıklarına bir ilk imdatçı bunu yapabilir. Yaralı tarafın omuzu üzerine sargının bir ucunu koymalı ve diğer ucu da göğüsün önünde aşağıya doğru bırakılmalı. Bu ucu yaralı kolun dirseği arkasına getirmeli. Şimdi el, dirsek hizasından 10 santim yüksekte olmak üzere dirseği bükmeli. Bandajın diğer ucunu da yaralı tarafın omuzu üstüne getirmeli ve her iki ucu boyun hizasında birbirine bağlamalı. (Şekil: 22 A. B.) Sargının ucunu çevirerek dirsek hizasına getirmeli. Bir emniyet iğnesi ile de raptetmeli. Parmak uçları sargı kaidesi üzerinde açık ve yayılmış olurlar. İlk imdatçı veya hastabakıcılar bu suretle kan deveranının yolunda olup olmadığını anlamış olurlar (Şekil 23).

Elde hazır üç köşe sargı yoksa, kol askısı için uydurma sargılar da

A

B

Şekil 20 — Omulü sargısı

Şekil 21 — Kalça sargısı

yapılabilir. Elbise kolları, gömlek ve buna benzer şeylerin etekleri iç-nelemek ve kenarlarını çevirmek suretiyle. Omuz incinir ve yaralanırsa, kol askısının tazyiki omuz üzerine hoş olmaz. Bunun için sargının ucunun omuz üzerinden değil, omuz altından geçirmeli.

6. Yüz veya baş arkası — Bu şekil sargı, çok kere buralarda olan yanık ve haşlanmalara yapılır, sargının ucuna bir düğüm yapılır, bu düğüm sargı ucundan 15 santim uzakta olacak, düğüm noktasını başın en üst tarafına getirmeli ve sargı kaidesi de yüz ve çeneyi örterek arkaya koymalı. Bir nihayeti de yanak, kulak ve kafanın arkası ile boyunu örtmek şartıyla yine arkaya getirmeli. Diğer nihayeti de aynı tarzda devrettirerek birincinin üzerine koymalı ve çene altında her ikisini bağlamalı. Gözlerde ve burunda bir ârıza yoksa buralarda sargıdan bir parça kesmelidir. (Şekil: 24).

Kıravat gibi katlanmış üç köşe sargılar

Müsellesin zirvesini kaidesinin ortasına getirmekle kıravat yapılır. Şöyle ki istenilen en yapılıncaya kadar sargı katlanır (Şekil: 25). Bazıları 3-4 santim kenarlı katlanmış sargıları tercih ederler. Şu halde zirve bu kenarın içine sokulur, istenilen ende uzunlamasına katlanır (Şekil: 26).

A

B

Şekil 22 — Kol sargısı

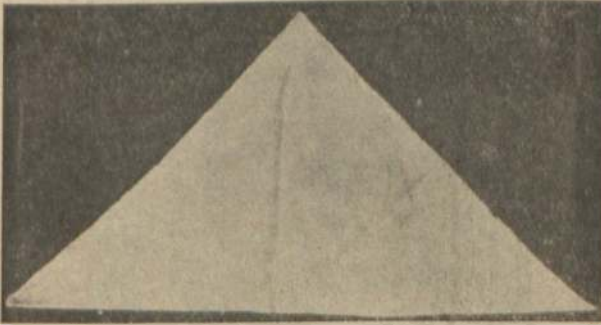
Şekil 23 — Bir smuza asılan kol askısı

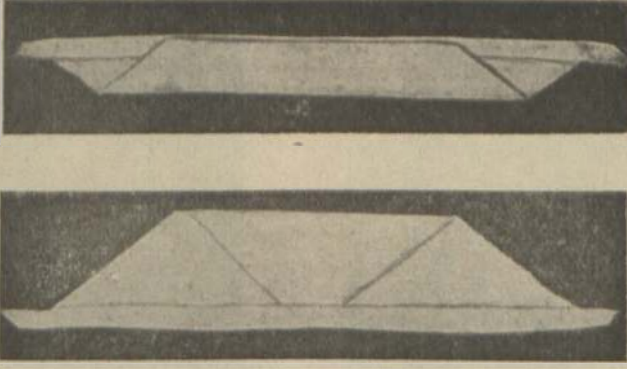
A

B

Şekil 24 — Yüz ve kafa arkasına yapılan sargı

Şekil 25 — Katlanmış kravat

Şekil 26 — Katlanmış muhayyer kravat sargı

Şekil 27 — Baş veya kulağa tatbik olunan kravat sargı

1. Baş veya kulak — Kıravat sargı, bilhassa baş veya alın tarafındaki yaralar için müreccahtır. Çünkü buralardan gelen vahim kn neziflerini durdurur.

Kıravat sargının ortası, yaranın üzerindeki komprese gelmelidir. Sargıyı diğer tarafından sararak yine başlanılan noktaya getirip bağla-

malı. Eğer vahim kan nezfi varsa böyle, başı dairen madar sararken çok sıkmalı ve sargı âdeta bir kompres tesiri yapmalıdır (Şekil: 27).

2. Gözler — Kıravatın ortasını yaralı göze koymalı, sargının her iki ucunu da başı münharif vaziyette sararak (1 veya 2 defa) birbirine bağlamalı. Dikkat edilecek nokta diğer gözün kapatılmamasıdır (Şekil: 28).

Daha iyisi 2,5 santim eninde ve bir metre uzunluğunda bir sargı şeridini baştan yukarisından geçirerek bir ucunu önde sağlam göz üstünde sargıya, diğer ucunu da arkaya tesbit etmeli ve kıravatı bunun üzerin-

Şekil 28 — Baş veya göze tatbik olunan kravat sargı

den bağlamalı. Dikkat edilecek nokta bu sargıların çok sıkılmaması ve ancak yaralının rahat edeceği şekilde sarılmasıdır. (Şekil: 29).

3. Boyun — Kıravatın merkezini, yarayı örten kompres üzerine koymalı ve bir kaç defa boyunu sararak başlangıç noktasına tesbit edilmeli. Çok sıkılmamalı (Şekil: 30).

4. Kol, kalça, bacak — Kıravat sargılar bu uzuvlarda daha iyi işe yarar ve yuvarlak sargılar gibi adeziflere ihtiyaç göstermez. Sargının genişliği yaralı uzvun kalınlığına ve yaranın vüs'atine göre değişir. (Şekil: 31 A. B.) de görüldüğü veçhile bilek üzerine kıravatın ortası sarılır. Son-

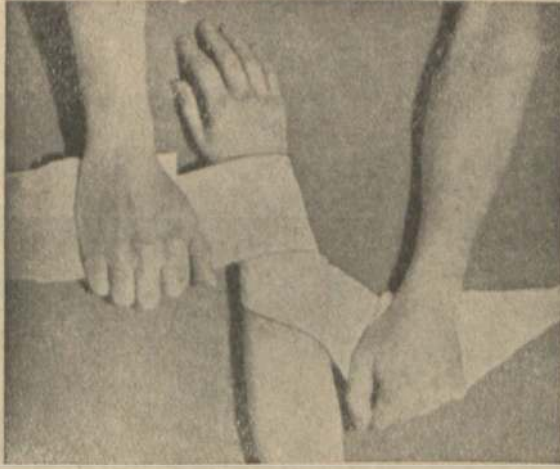
ra yukarıya doğru helezonvari her iki ucu kola sarılmış olarak çıkar. Kolanın hangi kısmı kapanacak ise orası sarılır ve yukarıya bağlanır. Yukarı kol, kalça ve bacak için de aynı tarzdadır.

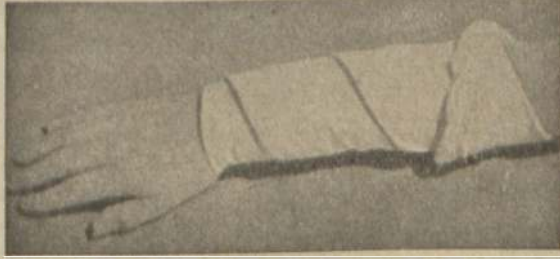
Şekil 29 — Baş veya göze tatbik olunan kravat sargı

Şekil 30 — Baş veya boyuna tatbik olunan kravat sargı

A

B

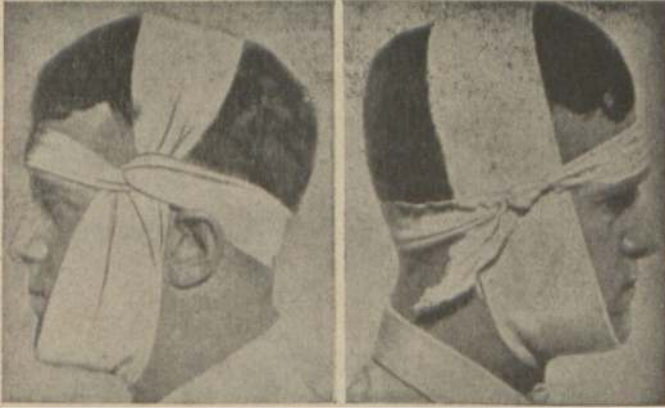
Şekil 31 — Baş, boyun veya kola tatbik olunan kravat sargı

5. Ayak ve kulak — Burada geniş kıravat kullanılır. Kıravatın ortası yanak ve kulak üzerindeki komprese gelmelidir. Kıravatın bir ucu başın tepesine, diğer ucu da çenenin altına getirilir ve onları mukabil tarafta birbiriyle tesalüp ederek bağlanır (Şekil: 32 A. B.). Şimdi bir ucu alından arkaya ve diğer ucu arkadan öne çevirerek kompres üzerine bağlanır. Bu şekil sargı gerek yanak ve gerek kulak için olduğu takdirde her iki uzuv birlikte yapılır. Hattâ baş tepesindeki yaralara da tatbik olunur.

6. Dirsek veya diz kapağı — Dirsek veya diz kapağı üzerine yapılan pansumanları tutturmak için kıravat sargılar çok muvafıktır. Aynı za-

manda bu mafsallar hareket de ederler. Burada iki şeye dikkat lâzımdır: (1) Dirsek ve diz kapağı 90 derecelik zaviye şeklinde olmalı; (2) kıravatın kâfi derecede genişliği olmalı.

Dirseği zaviyei kaime şekline koymalı, kıravat sargı da 20 santim ende olmalı. Sargının ortasını dirsek üzerine getirmeli ve iki ucunu tutarak yavaşça dirseği sarmalı. Sonra bir ucunu yukarıda kola sararak

A

B

Şekil 32 — Yanak veya kulağa tatbik olunan kravat sargı

tekrar aşağı dirsek boşluğuna getirerek, diğer ucunu da keza aşağı kola sararak, ucu dirsek boşluğuna getirmelidir. Her iki ucu dirsek önünde çok sıkıyarak bağlamalı (Şekil: 33 A. B.).

Diz kapağı üzerine kıravat sargı tıpkı dirseğe olduğu gibi tatbik olunur. Ancak burada sargının genişliği iki misli olmalıdır. (Şekil: 34 A. B.).

7. El ayası — El ayası yaralarında yapılan pansumanları tutturmak için bu şekil sargı çok muvafıktır. Burada oldukça dar kıravat kullanılır (Şekil: 35 A. B.)

Sargının ortasını el ayası üzerine koymalı, bir ucunu baş parmak yanından el arkasına götürüp el topuğu sarmalı. Diğer ucunu da baş ve şahadet parmakları arasından ve el ayasından geçirerek küçük parmağı doğru getirip arkada el üzerine sarmalı. Böylece uçları yukarıda bilek üzerine bağlamalıdır.

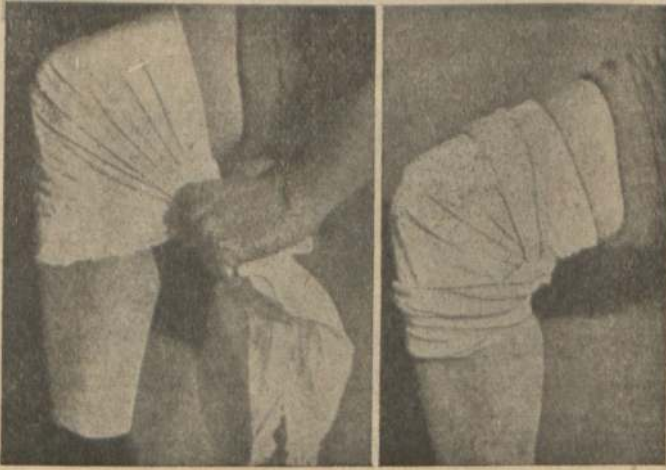
u nevi sargı el arkasındaki yaralarda kabili tatbiktir.

A

B

Şekil 33 — Direğe tatbik olunan kravat sargı

A

B

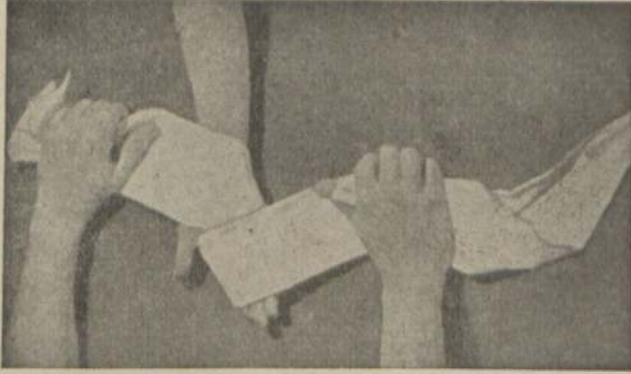
Şekil 34 — Dizlere tatbik olunan kravat sargı

urkulan ayak topuğunu sarmak — Kaza olarak çok görülen bir vaka da topuk burkulmasıdır.

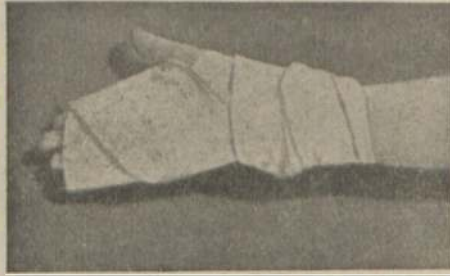
Eğer kazazede bir yere kadar yürümek mecburiyetinde ise muhakkak onun ayağını sarmalı. Bunun için ayakkabı çıkarılmaz. Eğer bağlı uzun pötin var ise bağlarını çözmelidir. Darca bir kıravat sargının ortasını ayakkabının altına koymalı. (Tam topuğun ön tarafına sargının uçlarını

KIZILAY MECMUASI

topuk üzerinde tesalüp ettirerek arkaya ve tekrar öne ve alt tarafına sararak topuk mafsalsını takim etmek ve bu sargıyı oldukça sıkmalı) ondan sonra kazazedeyi yürütmelidir.

A

B

Şekil 35 — El ayasına tatbik olunan kravat sargı

Yumak veya katlanmış gaz sargıları

Bu nevi sargılar gaz bezinin sıkı sarılarak bir yuvarlak yapılması veya katlanarak mustatil bir paket içine konulması suretiyle hazırlanır.

Her ikisi de kutular içinde hazır olarak piyasada tedarik olunabilir.

Bunların enleri 2,5, 6 ve 10 santimdir. Boyları da 5 veya 10 yardadır. Eczahanelerden satın alınan veya ilk imdat çantalarında bulunan bu gibi paketler gayet muhkem kapanmış ve üzerine de «Muakkam» etiketi konmuştur.

(Bitmedi)

Kimya Harbi

Çeviren: Fuat KERMAN

Kimyevî maddeler harp silâhı olarak kullanılmağa başladığı günden itibaren fizyolojik vasıflarına göre bunlar demî ve semmî namlariyle tanınmış ve askerî bakımdan fizik vasıflarına göre de geçici ve mukavim gazlar namlariyle tasnif edilmiştir.

Zehirli bir gaz olan klor 22 nisan 1915 tarihinden itibaren kesif bulutlar, dalgalar halinde Flandres cephesinde Langemark ve Bixschote mevkiileri arasında kullanılmağa başlamıştır. Sonra Brome denilen bir boğucu gaz çıkmış; az sonra bu gaz mermi halinde kullanılmağa başlamıştır.

Top mermisi şeklinde gazların istimali 20 haziran 1915 de Argonne'da geniş bir sahai tatbik bulduğu tahmin olunmaktadır. O kadar ki mütareke esnasında topçu mühimmatının yüzde seksenini gaz mermileri teşkil etmekteydi.

Kimya silâhiyle verdirilen insan zayıatının yüzde hesabıyla pek ehemmiyetsiz bir yekûn tuttuğunu ve sevkulceys bakımından siper muharebeleriyle tearuz eden bu silâhın daha insanî olduğunu bazı müellifler resmî istatistiklere istinat ederek iddia etmekte iseler de mesele hiç de öyle değildir. Bu fikrin bir kanaati riyaziyeden ziyade bir faraziyeye ibtina ettirildiğine şüphe yoktur. Çünkü kimya silâhından yalnız harp meydanlarında istifade edilmemekte, ötedenberi tanınmış olan harp silâhlarının verdirdikleri yarahlara gazla yaralanmış, ölmüş olanları da ilâve edersek ölüm ve tahrip dairesini genişleten kara harp silâhlarının balistik tesirlerine kimya silâhlarının tesirlerini de katmak icap eylemektedir. Mayi, sulp yahut gaz halinde olsun orduların hususî kimya servislerinde tetkik ve muayene edilmiş olan harp gazlarının — boğucu gazların istimali 1915 protokolu mucibince menedilmiş olmalarına rağmen elyevm bunların tetkik ve tamikine devam olunmaktadır — harp meydanlarında istimali daha ziyade inkişaf ve terakki ettikçe bu gazların daha derin, daha geniş bir tasnife tâbi tutulmaları gerektir. Bunlar uzvu beşer üzerinde husule getirdikleri tesirlerin kuvvet ve derecesine göre bir çok sınıflara ayrılmıştır.

KIZILAY MECMUASI

Almanlar, bu gazları Reizstoffe, Giftstoffe namlariyle iki basit zümreye ayırmışlardır. Kampstoffe sınıfına giren gazlara gelince bunlar beşerin uzviyetinde devamlı âfetler, tahripler husule getirmektedirler. Mafih bu tasnifi kimya harbinde görülen terakki ve inkişafa göre muvakkat bir mahiyeti haiz olarak kabul etmek icap eder.

Fransızlarca bu gazlar, ağlatıcı (Lacrymogènes); ciğerlerde husule getirdiği tahribattan dolayı ihtinak ile müterafık olarak mevdi intağ eden boğucu, (suffofants); kabartıcı; aksırtıcı (sternutatoires); cümlei asabiyeye yahut kan küreyvelerine dokunan büyük zehirli gazlarla duman verici (fumigènes) ve Labyrinthiques gazlarına ayrılır.

İngiliz tasnifi ise hassaten mukavemet bakımından askerî malûmata iptina ettirilmekte idi ki bunlar da:

(Klor, fujen) gibi taarruzda kullanılan gazlar, iperit gibi tedafuide kullanılan mukavim gazlar, muzur olmyan ağlatıcı gazlarla bizatihi zehirli olarak tanınmış olan gazlardır.

Fakat sonraları Amerikalılar bu tasnif yerine daha ilmi fiziolojik bir tasnif kabul ve ikame eylemekte ve bu tasnif Fransızların kabul ettikleri tasnife müteşabih bulunmaktadır ki bunlar da :

Ciğerleri tahriş eden gazlar (Klor, Fujen, Klorpıkrın ilh.); ağlatıcı gazlar; kabartıcı ve yakıcı gazlar (İperit gibi); cümlei asabiyeye doğrudan doğruya tesir eden zehirli gazlar (Hamızı kıyanus gibi); boğucu ve öldürücü gazlar (oksid dö karbon gibi) gazlardır.

Gaz bombalarına gelince : Bunlar Alman ordusunda bir veya bir kaç Loren haç markasını taşıyan sarı, yeşil yahut mavi renkli gaz mermileridir ki bu mermilerin bazan zehirli maddelerle karıştığını gösteren rakamları da ihtiva etmekteydiler. Amerika topçularının kullandıkları mermilerde muhtevi oldukları maddelerin cins ve nevilerini gösteren renkli dairelerle bilhassa gaz mermileri bir takım harflerle yahut bir çok renkli yıldızlarla birbirlerinden tefrik edilmişlerdi.

Fakat harp esnasında hiç bir vakit - tarafımızdan vaki bir hatadan başka - muharip orduların kullandıkları gaz mermilerini işaret için Kızılhaç Cemiyetlerine mahsus Kırmızı haç alâmeti kullanılmamış ve harbin devamı müddetince Almanyada tamamiyle askerî mahiyeti haiz olarak doğan top mermilerinin renkli haçlarla işaretlenmesi keyfiyeti, tâbiyevî bakımından kimya silâhının kullanılmasını ziyadesiyle kolaylaştırmıştı.

Bu keyfiyet Almanlar tarafından olvakit taarruzî kimya maddeleri için yeni bir tasnif kabulüne sebep olmuştur ki bu tasnife göre:

Yeşilhaç (fujen vesaire); mavi haç (arsenik mürekkebatı vesaire); beyaz haç da ağlatıcı gazlar tipine dahil olmuştur.

Aynı zamanda Alman mütehassısları elyevm harp gazları için yapılan umumî tasnifin esasını, oradan almışlardır.

Şekli kanunisini muhafaza etmekte olan bu gibi tâbiratı fenniye ve ve ıstılahiye muhtevi cedvellerden ve harpten müahher olan renkli haçlar ıstimali itiyadından hariç olarak fiziyojî âlimleri taarruzî harp maddelerini daha geniş bir sahada tetkik ve tamik ederek sanayide kullanılan zehirli gazlarla harp gazlarının faaliyetlerine başlıca sahne olan yerlere, muhitlere göre havada serbest bir halde bulunan zehirli maddeleri kandaki tahammuz ihtiyacını irae eden anoxémians, fakrüddemi husule getiren anémians ve ensacı tahrip eden Tissulaire, gazlar namı altında üç zümreye ayırmağa mecbur olmuşlardır. Pasif korunma hakkında neşredilen bir çok eserler bu tasnifi sadeleştirmek suretiyle kâbul etmektedirler. Meselâ pasif müdafaa için sıhhi servisler teşkilâtı ve bunların faaliyetleri hakkında 31 mart 935 tarihli Fransızca bir icmal, taarruzî maddeleri fiziyojîk bakımından berveghîati tasnif etmektedir :

Her hüceyrei hayatıyeyi kimyevî tesiriyle öldüren yakıcı tokzikler toxiques caustiques'ler (boğucular: klor tipi gazlar, fujen ve kabartıcı gazlar: iperit tipi) ;

Hüceyratı hayatıyenin kâffesine taarruz eden ve isimleri geçen tasnifteki cisimlerin aksi olarak hüceyrelere kimyevî terkipler teşkil edemiyen umumî tokzikler. Bunların faaliyetleri mütehavvildir. Kat'î değildir. (Hamızı kıyanusma tipi) gibi.

Sonra muharriş tokzikler gelir ki bunlar bazı hüceyrelere, sinirlere tesir eder, öldürmez, uyutmaz yalnız tahriş eder (ağlatıcı yahut aksırtıcı gazlar gibi). Personal protection against adında neşrolunan İngilizce bir risale ciğerleri, burnu tahriş eden ve gözyaşı husule getiren gazları bahse mevzu etmektedir. Mamafih bazı müellifler tokzik gaz tiplerini göstermek için renkli haç işaretleriyle Almanların tertip ettikleri ıstılah cedvellerinde yazılı gazların arasına yeni bir kırmızı haç grupunu ilâve etmekten ve buna kırmızı haç obüs adını vermekten vaz geçememişlerdir.

Bilhassa buna dair çıkan bir eserde okunduğuna göre gazın tebehhuratını teksif ederek derhal dağılmasına meydan vermemek için (hamızı kıyanus) gazı duman saçan gazlar zümresine iştirak ettirilmişdir.

Genève mukavelenamesinin olan o emir ve talimatı müvacehesinde akıl ve mantığın kabul edemiyeceği, düşünülmiyerek, gayri ihtiyari bir surette şümullendirilmiş olan bu ismin bir itiyadı tahrir neticesi olduğuna hükmetmek zaruretindeyiz.

Malûm olduğu üzere 27 temmuz 1929 mukavelenamesi yalnız Kızılhaç teşekkülleriyle, memur ve müstahdemlerin, sıhhi malzemelerin himayesi haricinde Genève yahut Kızılhaç kelimelerinin kullanılmasını şiddetle menetmiştir.

Beşeriyet tarihinin altın kitabında münderiç olan beyaz zemin üzerine menkuş Kırmızı haç alâmeti hürmetlerin ebedî bir timsali bir ifadesidir. Filhakika bu alâmet, cebrü şiddetin dehşetiyle beşeriyetin şahsiyetine zatiyetine olan hürmeti aynı imanla meczederek velûd bir hayır ve şefkat kaynağından, felsefesinden doğan derin bir hakikati ifade ve bilcümle şunun ve hissiyatın heyeti mecmuasını telhis ve temsil etmektedir.

(Bitmedi)

Kızıl ay

Karagün

Dostudur

Gaz tehlikesinden korunmak için pratik çareler

Yazan :

Dr. N. Refet Korur

1 — Gazlar başlıca iki türdür.

A — Uçucu gazlar,

B — Kalıcı gazlar.

Bunlardan uçucu gazlar bir bomba patladığı zaman etrafa bir bulut halinde yayılır ve rüzgâr ile hareket ederek yavaş yavaş dağılır. Bunlar her zaman gözle görülmezler, ilk önceleri bulut, duman şeklinde görülse-ler de, biraz sonra gözden kaybolurlar. Böyle gazların havada kalma müddeti açık yerlerde nihayet yarım saat kadardır.

Şimdi gelelim kalıcı gazlara :

B — Kalıcı gazlar, mayi halindedir. Bunlar düşman tarafından yalnız bomba ile değil, aynı zamanda ufak şişecikler, büyük kavanoz- lar ve yahut cam balonlar içerisine konularak tayyareden aşağı atılır.

Bunlar bir yere bulaştıkları zaman tıpkı zeytin yağı veya petrol gi-bi uzun zaman orada kalabilirler.

2 — Uçucu gazlar şiddetli rüzgâr, sıcak ve yağmurdan çok çabuk müteessir olurlar ve böyle hallerde pek çabuk geçer.

Kalıcı gazlar dahi şiddetli yağın yağmurlardan müteessir olurlar, fakat hava rüzgârlı, sıcak dahi olsa bunlar yine bulundukları yerde bir müddet (bir iki gün) kalabilirler.

3 — Kapalı ve hava girmiyen serin yerlerde uçucu gazlar 12 nihayet 24 saat; kalıcı gazlar ise haftalarca kalırlar. Uçucu gazlar insanın bil-hassa gözlerine, burnuna, genzine, akciğerlerine, teneffüs yoluna ve dimağa tesir ederler. Bunların bir kısmı insanın gözlerini, burnunu, bo-ğazını şiddetle yakar. Bir kısmı ise bu kadar büyük bir tahriş tesiri yapmaz.

Fakat; bir gazın yaptığı zehirlenme tesiri onun tahriş tesiriyle alâ-kadar değildir.

Meselâ: Şiddetle gözleri yakan bir gaz çok az zehirli olur da gözleri hiç yakmıyan bir gaz insanı süratle öldürebilir.

4 — Uçucu gazlara karşı en emin vasıta (Maskedir). Bugün elimizde bulunan « Ordu ve Halk » maskeleri bizi bütün uçucu gazlara karşı tam muvaffakiyetle korur.

5 — Böyle bir gaz tehlikesine maruz kalan insan sükûnetle maskesini takmalı ve fazla teneffüs etmemek için lüzumsuz yere koşmıyarak kapalı bir sığınağa yoksa bir sipere, yoksa bir eve, dükkâna o da yoksa ağaç altına kaçmalıdır.

6 — Kalıcı gazlar insanın cildine tesir ederek cildi yakarlar. Bu yanma başlangıçta hiss olunmaz, ancak bir kaç saat sonra kendini belli eder. Bu yanmalar tıpkı ateş yanmaları gibidir. Ciltteki yaralar öldürücü değildir. Ancak bu kalıcı gazlar mayi halinde insanın gözüne kaçarsa veya buhar halinde iken teneffüs edilirse sıhhat üzerinde çok fena tesirler yapar.

Gözleri ve teneffüs yolunu maske korur. Vücudü korumak için kapalı yerlere kaçmalıdır. Yağmur girmiyen yere kalıcı gazlar da girmez. (Kalıcı gazların en mühimmi iperittir).

7 — Bir tayyare hücumu bittikten sonra sokağa çıkınca şüpheli birikintilere kat'iyen dokunmamalıdır. Çünkü bunlar kalıcı gazlar olabilir. Sonra öyle bir yerden geçerken rüzgâra çok dikkat etmelidir. Rüzgâr daima bizden birikintiye doğru esmeli, birikintiden bize doğru gelmemelidir.

8 — Eğer bir tarafımıza kalıcı gaz bulaşırsa derhal elbiseyi çıkartıp atmalı, vücuda sürülen damlaları bir pamukla veya bezle sanki bir yarayı tımar ediyormuş gibi ovuşturmadan dikkatle almalıdır. (Bu pamuk ve bezler yakılmalı veya yere gömülmeli) Bu yaranın üzerine su ile karıştırılarak hamur haline konulmuş kireç kaymağı sürerek beş dakika tutmalıdır. Ondan sonra bu yeri bol sabunlu su ile yıkamalıdır.

Eğer kireç kaymağı yoksa, bu yerden gaz damlasını aldıktan sonra o yere bol, bol eter, alkol veya petrol ve yahut benzin sürerek buralarını temizlemek çok iyi netice verir.

Bunların hiç biri yoksa hiç olmazsa sabun ve sıcak su ile yıkamalı-

dır. Bu da bulunmazsa bu yerlere bol tükürük sürmelidir. Sabunlu su ile tükürük zehirin tesirini bir dereceye kadar azaltır.

9 — Uçucu gazla gazlananları derhal gazsız bir sahaya götürmeli, bunları kat'iyen yürütmemeli, havadar bir yere götürerek başı yukarıya olmak üzere uzandırmalı, kalbini takviye için bol bol kahve ve çay içirmeli ve derhal doktora haber vermelidir. Eğer hastanın ağzından kan veya köpük geliyorsa veya hasta teneffüs darlığı çekiyorsa sun'î teneffüs yapmak yasaktır.

10 — Gözleri gazlardan müteessir olanların ızdırabını teskin için bir bardak su içerisine yarım kahve kaşığı karbonat veya asitborik karıştırarak bu mahlûl ile gözler yıkanır. Bu mahlûl yoksa, bol soğuk su ile gözleri yıkamak kâfi gelir. Boğazda husule gelen fazla tahrişe karşı süt veya ayran içmelidir. Fazla burun sızlamasına karşı kloroform, eter mahlûtu koklanır, fakat bu ıztıraplar açık havada esasen kendi kendilerine geçerler.

11 — Pençereleri sıkı sıkı kapanmış, camların kenarları kolalı veya yağlı kâğıtlarla kapatılmış, kapıların kenarlarına çuha gerilmiş odaların içerisine gazlar giremezler. Hele camların üzerine kırıldıkları zaman dağılmasın diye çaprast kâğıt yapıştırılırsa, emniyet daha ziyade artar.

12 — Maskesi olan, evinde yukarıda saydığımız ilâçları hazır bulunduran bir insanın gazlardan korkmasına hiç lüzum yoktur. Unutmıyalım ki evlerimizde kullandığımız hava gazı öldürme itibariyle diğer zehirli gazlardan daha az korkunç değildir. Fakat; biz bunu tanıdığımız ve koruma çaresini bildiğimiz için beyhude telâş etmiyoruz. İşte bunun gibi diğer zehirli gazlara karşı da kendisini korumayı bilen bir adamın artık korkmasına hiç bir lüzum yoktur. Elinde hiç bir maskesi olmıyan bir insan bütün başını yüzünü sodalı bir havlıya sararak yükseklerle çıkarsa gaz bulutunu görerek rüzgâra göre hareket etmek suretiyle (meselâ yanlara açılarak) bir dereceye kadar kendisini gazlardan koruyabilir.

13 — Bundan evvelki nüshalarımızda bir çok defalar yazdığımız gibi büyük şehirler içindeki insanların hepsi gazla ölecek kadar büyük bir ke-safetle gazlanmak imkânı hiç bir zaman yoktur.

Zehirli Gazlara ve Maske Hakkında Sorgulara Müttehasssımızın Verdiği Cevap

Eskişehir, Bay Nafizlim :

S. 1 — Size halk maskelerinden çıkarılmış iki adet buğulanmaz levha gönderiyorum. Bunların ortasında husule gelen çukurlukların sebebi nedir?

C. 1 — Gönderdiğiniz levhalardaki âraz, fazla buğudan hasıl olmuştur. Fakat camın görme kudretini azaltacak kadar fazla değildir. Bunları kullanabiliyorsunuz.

S. 2 — Bazı halk maskeleri, taşıyanın çenesini sıkıyor.. sebebi?

C. 2 — Bu da halk maskesinin biraz küçük geldiğine alâmettir. Bazı başlar için «fevkalâde büyük» numaraya ihtiyaç vardır.

İzmir, Bay İyison :

S. 1 — Lâstik eldivenlerin depo edilmesi için beton binalar mı daha iyidir, ahşap binalar mı?

C. 1 — Rütubet derecesi, lâstik eldivenler için oldukça yüksek olmalıdır. (% 55 ile % 70 arası) onun için bütün binalar, bilhassa yarı toprak altında olmak şartıyla, daha iyidir. Hararetin de lâstik eldivenler için 20 kolaylıkla temin olunur.

dereceden yukarı çıkmaması matlûptur ki bu da beton binalarda daha

S. 2 — Oksijen enhalâsyon cihazları, yalnız karbon monoksitle zehirlenenler için mi kullanılır?

C.2 — Hayır.. Bu cihazlar bilhassa boğucu gazlarla gazlananları tedavi için kullanılır. Fakat karbon monoksitle zehirlenenlere de tatbik olunur.

(Sayın Münakalât Vekili Bay Bay Ali Çetinkayanın gaz temizleme ekibi ile çıkan resmini büyük bir memnuniyetle basacaktık. Fakat resmin çok karanlık olması maatteessüf klişe yapmak imkânını bırakmadı.)

Kızılay Haberleri

Türk Kadını Vazifeye Çağrılıyor!

Kızılay Cemiyeti umumî merkezinin yardımcı
Hastabakıcı Hemşire kursları

Cemiyetimiz tarafından harp, kıtlık, muhaceret ve emsali ahvalde zuhuru muhtemel hastalıklarla yapılacak mücadelede ve bilhassa seferberlik esnasında hastanelerde Kızılay esas hemşirelerine yardımcı sıfatile çalıştırılmak üzere (GÖNÜLLÜ HASTABAKICI) yetiştirmek için 2 ikinciteşrin 1939 perşembe gününden itibaren Ankara Nümune Hastanesinde kurs açılacaktır. Meccanî olan bu kursa aşağıda yazılı şartları haiz olanlar alınır:

- 1 — Kadın olmak,
- 2 — 20 ilâ 45 yaş arasında bulunmak,
- 3 — En az ilk mektep tahsilini bitirmiş olmak.

Kaydedilmek ve dersler hakkında malûmat almak isteyenlerin Ankara Nümune Hastanesi Başhekimliğine 15 birinciteşrin 1939 dan itibaren her gün saat 13 den 15 e kadar, tahsil vesikaları ve nüfus kâğıtları ile müracaat etmeleri rica olunur. Bu insani vazifeye şefik ve hayırsever hemşirelerimizin tehalükle koşacaklarına kaniiz.

Hareketi arz haberleri

Dikili, Bergama havalisinde vuku bulan zelzeleler bir çok hasaratı mucip olmuştur. Bir çok köyler tamamiyle yıkılmış, bir çok aileler yurtsuz kalmıştır. Ölü ve yaralı olmak üzere şimdiye kadar yüzden fazla insanca zayıat vardır. Felâketten haberdar olan Cemiyetimiz musibetzedelerin acılarını tahfife medar olmak üzere bir çok ilâç, çadır, yiyecek, para ve saire göndermiş, memleketin her tarafında ianeler dercine başlanmıştır.

Cemiyetimizin Reisi Dikili'ye gitti

Dikili ve havalisinde vuku bulan zelbele dolayısıyla muavenete muhtaç olan vatandaşların ihtiyaçlarını tetkik etmek üzere Cemiyetimiz Reisi Bay Doktor Hüsamettin Kural ile Umumî Müfettiş Bay Doktor Mustafa Cantekin dün hareket etmişlerdir.

ZELZELE

Güzel Yurda bakınız ne yaptı zelzele

Lâzım onlara yardım verelim elele

Demeyelim çürükmüş çatı temeldeki uğultuya bak

Çelik de olsa dayanmazdı gökdeki gürültüye bak

Bil bu kuvveti geçer; geçirir saniyede enkazı ademi,

Dilerse bir lâhzede tazyığı buhar yok eder cümle âlemi,

Pişirirken güzel gelin ocakda ekmeği,

Bir anda kırıldı evinin koca direği,

Taşlar bağrını basdı zalim çatı belini büktü,

Onun yüce evi kara yerin dibine çöktü,

Kırılmış tek ayak, kesilmiş memesi,

Boğulmuş biçarenin kısılmış nefesi,

Serilmiş yatıyor ana cansız toprak altında,

Almış kaçıyor yavruyu koca, baba sırtında

Gelin kızın saçları asılı dalda,

Koyun kuzu meleşiyor ağılda,

Ya rab nedir yarılıyor yerimiz,

Tepe aşağı gidiyor ufak irimiz,

Bakınız kalmadı taş üstünde bir taş dikili

Sen de bak hâkile yeksan oldu o şirin Dikili,

Sabit ol kalmaz açıkta felek zede bir Türk,

Yaşasın yıkılanı yapmıya koşan her Türk,

Düşeni kaldırır arkadaş Kızılay,

Sen de kendini yardımcı Üye say,

Verin mazluma verin masum zedegene

Elcevab, farzdır yardım sebi sibyana,

Bakınız deviren evimizi sanki bir murdurum,

Unutma tarihin diyelim çakar şimşek atar yıldırım.

Dört Yol Müftüsü

Ahmed AKBAŞ

KIZILAY MECMUASI

Amerikadaki (Mischigon) Kızılay Şubesinin 1938 yılı varidat ve masarifatı

			Varidat		
Dolar Sent			Dolar Sent		
5480	30	1937 yılından devir	3000	00	Ankara merkezine
245	00	Âza aylıklarından	750	00	50 mezar
164	00	Cumhuriyet bayramında	100	00	Başkonsolosluğa 2 Türk
35	00	Bir mezar ücreti			Çocuğuna yardım olmak
16	00	Rejister			üzere
16	00	Rejister	50	00	Âzadan merhum Yusuf
					cenazesi
5958	30	Yekûn	3900	00	
4271	48	Masraf yekûnu	371	48	Cemiyetin 1 senelik mas.
1686	82		4271	48	Yekûn

MUAZENE

Dolar Sent		Dolar Sent	
1686	82	400	00
1337	00	329	82
329	62	957	00

TEBERRÜ

Aksarayda Horhor caddesinde 37 numaralı hanede ikamet eden emekli yüzbaşı merhum Bay Reşid'in zevcesi Bayan Huriye, kızları Bayan Semiha ve Saime taraflarından mumaileyh merhum zevç ve pederleri namına teberrüan 200 lira veznemize yatırılmıştır.

Cemiyetimiz isimleri geçen Bayanlara hayırperverane hareketlerinden dolayı samimî teşekkürlerini sunar.

Her aile
Kızılay Halk Maskesi
tedarik etmelidir...

Cemiyetimizin son bir senelik faaliyeti

Aşağıya dercettiğimiz listedeki rakamların belîğ ifadelerinden anlaşılacağı veçhile cemiyetimizin bir sene zarfında şefkat ve yardım sahasında yapmış olduğu faaliyetlerin kudret ve azametini büyük bir takdir ve hayranlıkla karşılamamak mümkün değildir.

Memleketimizin muhtelif yerlerinde bu bir sene zarfında vukubulan hareketi arz, sel, yangın gibi tabiatın yaptığı hırçınlıklara, şiddetlere, tahripkâr âfetlere karşı bütün vesaitiyle,, varlığıyla mücadele ederek yersiz ve yurdsuzları yuvalandırmak, açları doyurmak, hastaları korumak, akan göz yaşlarını dindirmek, anasını, babasını kaybeden yetimleri bağrına basmak gibi medenî ve içtimâî ıztırafları, mahrumiyetleri tahfif ve teskin hususunda CEMİYETİMİZİN seve seve yaptığı, başardığı yardımların, gösterdiği şefkat hislerinin büyüklüğü tahminlerin fevkinde bir yekûn tutmaktadır.

Yalnız son zamanlarda Dikili ve civarındaki kasabaları, köyleri hâk ile yeksan eden, yüzlerce aileleri yıkan, ocakları söndüren müthiş yer sarsıntılarının doğurduğu felâketlerden, ıztıraflardan müteessir ve mütehey-yiç olan perişan bir halkın insanî ve medenî ihtiyaçlarını mümkün mertebe temin ve tatmin için felâket ve sefalet sahalarına ilk hamlede yüzlerce çadır, küllî miktarda ilâç, yiyecek, giyecek göndermek, yetiştirmek suretiyle CEMİYETİMİZİN gösterdiği bu son hamleyi şefkat ve müzaheretî kaydetme kâfidir. Bu muazzam hayır ve şefkat müessesesinin beşeriyeti muztaribeye, yoksulluğa karşı olan hassasiyeti cihanın teslim ettiği bir hakikattir. O, tabiatın kaprislerine, cinnetlerine, gayrişuurî tehevvrlerine karşı amansız bir düşmandır. Onun yegâne zevki,

bu sonsuz gazeplerini sindirmek, onun tahripkâr cereyanlarından, fevranlarından beşeriyeti mehmailken korumak için daima mücadele etmekten, onunla pençeleşmekten ibarettir. O, bütün varlığını bu uğurda ve bir anda feda etmekten asla çekinmez, korkmaz. Çünkü o, feyz ve kuvvetini on yedi milyonluk asıl bir Türk camiasından, ve onu nurlu ufuklara sevk ve isâl eden Cumhuriyet hükûmetinden almaktadır.

Bu yardımlardan başka yersarsıntılarının tahribatına sahne olan mın-takalara hükûmetimizin şimdilik üç yüz bin liralık bir yardımda bulunduğunu ilâveten kayıt ve işaret edebiliriz. Cemiyetimiz içtimâî sihhat sahasında da mühim işler başarmaktadır. Bu cümleden olmak üzere Heybeli-

KIZILAY MECMUASI

adada 234744,33 lira ve Haydarpaşa 133530,39 lira sarfiyle asrî konforu ve sıhhi tekemmülâtı haiz iki verem pavyonu inşasını 15-8-939 tarihinde müteahhide ihale etmiş ve bundan başka bedeli keşfi yüz bin lirayı geçen bir pavyonun da İzmirde inşası için muktazi hazırlıklar ikmal edilmiştir.

1. 7. 938 - 30. 9. 939

Yapılan Yardımlar

Yardım yapılan mahaller	Lira	K.
Yangın	16906	35
Sel	11622	56
Yer sarsıntısı.	882206	52
Dolu, Kar baskını ve çığ	1201	85
Evleri yıkılanlar.	425	14
Genel Merkez muhtelif yardım.	9619	73
Göçmenlere yardım.	126	34
İstanbul gıdasız çocuklara yardım.	13671	01
Hukuk Talebe Cemiyetine yardım.	400	
Yeşilay Cemiyetine yardım.	100	
Beynelmilel körlükten Koruma Cemiyetine yardım.	17	39
Edirne düşkünler evine.	32	
Rus mültecilerine yardım.	1002	38
İspanya mültecilerine yardım.	2505	
Suriye mültecilerine yardım.	4006	37
Çorlu Göçmen Hastahanesine.	8015	59
Keşan Göçmen Hastahanesine.	11869	65

KIZILAY MECMUASI

Yardım yapılan mahaller	Lira	K.
Hatay Dispanserlerine.	21	82
Kırıkhan Dispanserlerine.	4262	98
Reyhaniye Dispanserlerine.	1812	96
Ordu Dispanserine.	1818	30
Kavak Aşevine.	1971	50
Marmara Ereğlisi Aşevine.	18002	93
Sirkeci Aşevine.	15091	58
Tuzla Aşevine.	15720	77
Yangın.	1227	30
Sel.	12156	01
Dolu.	1002	52
Yer sarsıntısı.	500	
Genel Merkez muhtelif yardım.	126	40
Göçmenlere yardım.	6	25
Muhtağlara yardım.	1200	
Sekili su tesisatı.	500	
Sirkeci Aşevine yardım.	1190	57
Kırıkhan Dispanserine.	482	06
Reyhaniye Dispanserine.	482	06
Ordu Dispanserine.	150	
Pasif korunma..	2534	13
		Çadır
Dikili felâketzedelerine	3000	900
Bergama » »	500	150
Reyhaniye » »	—	50
Ayvalık » »	—	50

Kızılay Gençlik Haberleri

Bürücek Kampı

Bürücekte açılan Talebe Öğretmen kampı 26. 6. 1939 tarihinde faaliyete başlamıştır. Kampa 70 fakir ve çalışkan çocuk alınmış bu çocukların yiyecek, yatacak, giyecek ihtiyaçları tamamen kamp tarafından temin edilmiştir. Bundan başka kampa ücretli olarak da talebe alınmış, bu şekilde de 4 çocuk iştirak etmiştir.

Kampta üçü idareci olmak üzere 3 Bayan ve beş Bay öğretmen vazife almışlardır.

Kampta çocuklara azamî itina ve ihtimamla bakılmış, her on beş günde bir sıhhi durumları muntazaman kontrol edilerek en son kontrolda en az üç, en çok 7 kilo olan çocuklar kaydedilmiştir.

Yatakhane, yemekhane, bahçe temizlikleri mutbaha yardım, muhtelif terbiyevî oyun ve rontlar çocukların eğlence ve meşgaleleri olmakla beraber, onların kültürel gelişmeleri üzerinde de işlenmiş; bu maksatla da öğretmenler tarafından tarih, coğrafya, tabiat tetkiki, hesap, resim-iş.. gibi dersler verilmiştir.

Akşamları kendi aralarında bir program dahilinde hazırladıkları numaralarla eğlenen çocuklar 15 günde bir Bürücek köylüsüne de gösteriler vermişler, köylünün güvenini artıracak muvaffakiyetler göstererek muhitte derin bir sempati uyandırmışlardır.

Gruplar halinde tetkik gezileri yapan talebe 15 günde bir yemekli gezilere de götürülmüş oralarda toplu olarak eğlendirilmiştir.

Bu maksatla Tekir, Müftü Yurdu, Sarayburun, Sarının Düzü, ilâ gibi Bürücek'in en güzel yerlerine gidilmiştir. 30 Ağustos 1939 Zafer Bayramında gündüz köy odası önünde yapılan merasime kamp da iştirak etmiş, merasime kamp talebesinin söylediği İstiklâl marşı ile başlanmış, çocuklar tarafından muhtelif şiirler okunmuştur. Aynı günün gecesi yine kamp talebesinin iştirakiyle güzel bir fener alayı tertip edilmiştir. Fener alayını müteakip kampta İstiklâl piyesi temsil edilmiş ve bütün köy halkı davet edilmiştir.

Kamp 3. 9. 1939 pazar günü faaliyetine nihayet vermiş, çocuklar kamyonlarla Adanaya dönmüşler ve salimen velilerine teslim edilmişlerdir.

Hereke kampı

**Hereke Kampına ait Kocaeli Kültür Direktörlüğünden alınan rapor-
dan ıktibasen :**

1939 yılı Hereke kampına ücretli çocuk alınmamıştır, kampa gelen 130 çocuk vilâyetin muhtelif okullarından alınan kimsesiz ve bakımsız çocuklardır. Bu yavrular kırkar kişilik üç oymağa ayrılmıştır, oymaklar sekizer kişilik beşer obaya taksim edilerek oba ve oymaklara çocuklara yurt sevgisi verecek, tarihteki millî kahramanlarımızı yaşatacak muhtelif isimler verilmiştir. Her oymak için dört öğretmen ayrıldı, öğretmenler kamp reisi tarafından hazırlanan nöbet cetveline göre sırası geldikçe talebenin bir günlük idaresiyle meşgul olmuş ve yine sırası geldikçe kamp buyurtmanlığını ifa etmiştir. Oymaklara dörder öğretmen verilerek nöbet aralarında öğretmenlere istirahat müddeti bırakılmasından çok fayda görülmüştür. Bu suretle angaryacılık zihniyeti tamamiyle kalkmış, öğretmenin bütün varlığıyla talebesine sarılması temin edilmiştir. Sekizer kişilik obaların başında da orta okuldan gelen birer oba şefi bulunmuştur.

Kamp idare ve teşkilâtı :

Kampta; idarede, muhasebe ve iâşe işlerinde 7, meydan işlerinde 3, oymak öğretmenliklerinde 12 olmak üzere 25 öğretmen vazife almıştır. Kızılay Gençlik Derneği İzmit Şubesinin kararıle bu öğretmenler birer kişilik ailelerini de meccanen kampta bulundurmak suretiyle vazife görmüştür, iki nüfustan başkası için büyüklerden 15 lira, tahsil çağındaki çocuklardan da 7,5 lira iâşe ücreti alınmıştır. Yine karar mucibince misafirlerden yarım lira yevmiye ücret alınmıştır.

Günlük program :

Kampın bir günlük iş programı ilk gününde taslak halinde hazırlanarak beş günlük bir tecrübe devresi geçirdikten sonra kat'î şeklini almıştır.

Yağmurlu geçen bir kaç gün istisna edilirse, program aksamadan tatbik edilmiştir. Ders saatlerinde işlenecek mevzular bir gün evvelinden Kamp Direktörlüğünce tesbit edilerek ertesi günün sabahında öğretmenlere tebliğ edilmiştir. İş ve gezinti saatlerinde yapılacak tetkik ve işle gezilecek mahaller talebe ile birlikte öğretmenleri tarafından tesbit edilmiştir.

Öğle yemeğinden sonraki istirahat ve uyku saatlerine bilhassa ehemmiyet verilmiştir. İki saat devam eden bu müddet içinde nöbetçi olan öğretmen arkadaşlar, talebe arasından ayrılmadığından çocuklar uyku itiyadını kazanmışlardır. Yaptığımız tetkik kampın ilk açıldığı günlerde kendiliğinden uyuyanlar % 20 iken son haftalar içinde bu nisbet % 80 i bulmuştur, % 20 si de uyuyamadığı halde derin bir sessizlik içinde istirahat etmiştir.

Eğitim ve öğretim :

Bu alandaki not ve müşahedelerimi kaydetmeden, dört yıl evvel bir çok mahrumiyetler içinde ilk kampı kurduğumuz zaman bu gayeli yolda suurlu bir surette yürümeğe ahdeden arkadaşlarım (Kampımız çok çocuklu bir aile yuvası olmalıdır) düsturunu ön plâna almışlar ve bu gayenin tahakkuku için uğraşmış ve bugünkü mesut neticeye varmıştır. Hereke Kampı (karşılıklı sevgi ve saygı esasına dayanan iki yüz çocuklu bir aile yuvası) haline gelmiştir. Bu neticeyi elde etmek için hiç bir şahsî menfaat düşünmeden çalışan arkadaşlarımı saygı ve sevgi ile anmaktan büyük bir zevk duymaktayım..

Eğitim işleri şu noktalarla çevrelenmiştir:

- A- Bayrak ve yurt sevgisi,
- B- Büyüklere saygı, küçüklere sevgi ve yardım hissi,
- C- Hayır teşekkülleri, gayeleri,
- D- Konuşma ve sofrâ âdabı..

Öğretim işlerinde yakın yurt prensibine ehemmiyet verilerek şu noktalar etrafında nazari ve amelî ders yapılmıştır:

- A- Herekeden başlayarak il ve ilçe hakkında umumî malûmat,
- B- İzmit körfezi, Marmara denizi, Ege ve Karadeniz, Akdeniz..
- C- Muhitimizde yaşayan halkın yaşayış tarzı, kazanç yolları, zeytinçilik, Hereke fabrikasının muhite ve yurda temin ettiği faydalar.
- D- Tren yolları.. İstasyon, memurlar, ödevleri.. Lokomotif, vagonlar, memurlar, yolların ehemmiyeti, Cümhuriyet Hükûmetinin yol siyaseti..

E- Muhitimizdeki eski eserleri tetkik, eski insanların hayatı, müdafa usulleri, bugünün müdafa usulleriyle mukayesesi.

F- Muhitteki toprak mahsulleri (Tavşancılın bağları, Yarımcanın ki razları, Değirmenderenin fındıkları, Ereğlinin eriği, Karamürselin meyvası..)

G- Aydınlık vasıtaları, tekâmül şekli, elektrik tehlikeleri, korunma usulleri, tellere dokunmamalı, ip atmamalı, kopuk tel görülürse haber verilmeli....)

H- Hastalık nereden gelir, hastalıktan korunma ve kurtulma çareleri....

Çok kısa olarak kaydettiğim bu mevzular talebenin seviyesine göre öğretmenleri tarafından izah edilmiş ve bilhassa mahallî tetkiklere ehemmiyet verilerek derslerin bir hayat dersi haline getirilmesine çalışılmıştır.

Her sabah 15 dakika beden hareketleri yapılmıştır.

Günün bir saati ferdî ve içtimâî oyunlara tahsis edilerek çocukların intizam, beraberlik ve atılganlık duygularının kuvvetlenmesine ehemmiyet verilmiştir. Ayrıca müzik saatlerinde muhtelif millî ve vatanî şarkılar da öğretilerek Türk yavrusunun ecdadından tevarüs ettiği yurt ve ulus sevgisiyle kahramanlık hislerinin tenmiyesine çalışılmıştır.

Sağlık işleri :

Kampın en iyi netice alan kısımlarından biri de sağlık işleridir. Öğretmen arkadaşlarla hademelerimizin bedenlen çalışarak meydana getirdikleri beş yataklı revirde barakaların arkasına yapılan dört odalı duş mahalli 1939 yılının kampımıza hediyesidir.

Kampın ilk günü talebe ve öğretmenler kamp doktoru tarafından muayene edildi, bir çocuktan maada diğerlerinin denize girmelerinde sıhhi bir mahzur görülmedi. Sabah saat 10, doktor tarafından vizite saati olarak tayin edildi. Revirde bir öğretmen arkadaş daimî olarak hastabakıcılık vazifesini üzerine aldı, çocukların ayağında en ufak bir sıyrık bile ihmal edilmeyerek tedavi edildi. Vizite defterinin tetkikinden de anlaşılacağı üzere çocuklar arasında mühim bir hastalık görülmedi. 10-15 çocuk arasında kulak ağrısı görüldü, bir kısım öğretmen arkadaşlarda da bu hastalık müşahade edildi. Deniz banyolarından sonra iyice kurulanmadan rüzgâra çıkma sebebiyle hasıl olan bu hastalıkta icap eden tedbir alınarak bertaraf edildi. Yalnız bir çocuk İzmit Memleket hastahane-

sine gönderilerek üç gün zarfında teadavisi yapıldı. Diğer çocuklar 2-3 gün içinde ve tamamiyle revirimizde kamp doktoru tarafından tedavi edilmişlerdir.

Haftanın perşembe günü çocukların tartılma günü olarak tesbit edildi. Neticesinden kamp idaresi memnun kalmıştır. Kamp tam manâsiyle bir istirahat kampı değildir. Çocuklar âtıl vaziyette kalmaması için kudretlerine göre iş yapmışlar, kısa mesafeler dahilinde yürüyüş yapmışlar, spora ehemmiyet vermişler, böyle olmasına rağmen muntazam bir hayat ve dolgun bir kalori çocukların neşvünemaları üzerinde tesirini göstermiş ve ikinci haftadan itibaren beş yüz gramdan 4 kiloya kadar bir ağırlık farkı göstermişlerdir. 123 çocuk üzerinde görülen neticeyi kaydediyorum. Bu rakamlar çocukların sağlık karnelerinden alınmıştır:

123 çocuk 500 gramdan 4 kiloya kadar almıştır.

9 çocuk hiç bir fark göstermemiştir.

11 çocuk 100 gramdan 500 gram arasında bir noksanlık göstermiştir.

Hereke kampını idare eden sayın Kültür Direktörü ve onun değerli arkadaşlarının göstermiş oldukları yüksek sayı gayretten dolayı elde edilen semerenin takdirini şükranla kaydetmeyi bir borç biliriz.

Gençlik :

Kızılay Kurumu Neşriyatından

Yıllık ve Büroşürleri

Okuyunuz...

Türkiye Kızılay Mecmuası

ANKARA

PARTIE FRANÇAISE

Articles et nouvelles publiés dans ce numéro

- 1 — La Grande Journée Turque.
- 2 — Le dix neuvième anniversaire de la Revue du Croissant Rouge.
- 3 — Article sur l'utilité pratique des abris de famille.
- 4 — Defense passive.
- 5 — Procédure à adopter pour l'examen des appareils d'oxygène.
- 6 — Masques employés par le personnel du corp de sapeurs pompiers contre les gaz qui se répandent par l'explosion de bombes au cours des efforts, déployés pour l'extinction d'un incendie.
- 7 — Qu'entend-t-on par exercice qui se rapporte à la défense passive.
- 8 — Premiers secours hygiénique en cas de nécessité.
- 9 — Guerre chimique.
- 10 — Réponses de notre spécialiste aux questions relatives à l'application des mesures de protection contre les gaz de combat.
- 11 — Mesures pratiques adoptées par la population civile contre le danger des gaz intoxicants.
- 12 — Nouvelles du Croissant Rouge.
- 13 — Nouvelles de la Jeunesse du Croissant Rouge.
- 14 — Partie Française.

KIZILAY MECMUASI

Aides et secours du Croissant Rouge dans le courant de l'année 1938 — 1939

	Livres Turques	Piastres
Incendies.	16906	35
Inondations.	11622	56
Tremblements de terre.	883206	52
Dégats occasionnés par la tourmente de neige et d'avalanche.	1201	81
Secours en argent destinés aux familles restées sans abri.	425	14
Divers secours en argent	7723	10
Secours en argent par les différents sièges du Croissant Rouge.	9619	13
Secours en argent aux émigrés.	126	34
Secours en argent aux enfants pauvres et non alimentés.	13671	01
Aides et secours en argent à l'Association des étudiants en droit.	400	
» » » à la Société antialcoolique.	100	
» » » à l'Association internationale de prophylaxie de la cécité.	17	39
» » » aux indigents d'Andrinople.	32	
» » » aux émigrés russes.	1002	38
» » » aux émigrés d'Espagne.	2505	
» » » aux émigrés de Syrie.	4006	37
» » » aux émigrés hospitalisés à Tchörli	8015	59
» » » aux émigrés hospitalisés à Kéchan	11869	65
» » » aux dispensaires de Hatay.	21	89
» » » aux dispensaires de Kırıkhan.	4262	98
» » » aux dispensaires de Reyhaniye.	1812	96
» » » aux dispensaires d'Ordou.	1818	30

KIZILAY MECMUASI

Aides à la cuisine populaire de Kavak.	1971	50
» à la cuisine populaire d'Eregli (Marmara).	18002	93
» à la cuisine populaire de Sirkedji.	15091	58
» à la cuisine populaire de Touzla.	15720	77
Aides et secours aux sinistrés d'incendie.	1227	30
» » aux sinistrés d'inondation.	12156	01
» » aux éprouvés de grêle.	1002	52
» » aux éprouvés du tremblement de terre.	500	
Divers secours du Comité Central du Croissant Rouge de Turquie.	126	40
Aides et secours aux indigents.	1200	
Travaux exécutés pour alimenter en eau le village de Sékili.	500	
Aides et secours à la cuisine populaire de Sirkedji.	1190	57
Aides et secours en argent au dispensaire de Kırıkhan.	482	06
Aides et secours en argent au dispensaire de Reyhaniye.	300	
Aides et secours en argent au dispensaire d'Ordou.	150	

Cloture des Camps

Le Camp de Héréké, organisé par la Section de la Jeunesse du Croissant Rouge en collaboration avec la direction principale de l'Instruction Publique du vilayet de Kodjaeli, s'est clôturé, le 12 août dernier après quarante jours de fiévreuses et d'incessantes activités.

Cette année-ci le camp avait revêtu le caractère d'un éclat particulièrement exceptionnel par rapport aux années précédentes. Les adhérents qui sont au nombre de 130 venus de toutes les écoles du vilayet en question y'trouvèrent toute la possibilité de s'instruire de se nourrir, et de se reposer en plein air dans une atmosphère de parfaite sincérité et de bonne camaraderie.

Nous nous empressons de remercier vivement les organisateurs et les dirigeants du camp qui ont fait preuve d'une activité généreuse et féconde en résultats.

Le camp de Burédjek, destiné aux écoliers pauvres et aux instituteurs du vilayet de Seyhan se mit en activité à partir du 26-6-939. Plus de 70 enfants ont été habillés, logés et nourris par la Direction du Camp.

Outre les écoliers nécessiteux un groupe d'élèves de familles aisées y'ont été reçus à titre de pensionnaires payants.

La Direction du Camp avait organisé toutes sortes de récréations pour amuser utilement les enfants qui se livraient également aux travaux nécessaires pour l'aménagement des jardins et le nettoyage de locaux qui servent de dortoirs et de refectoirs aux pensionnaires.

En dehors de ces occupations les sociétaires du camp étaient tenus de suivre les cours de dessin, de géographie, d'arithmétique et de s'adonner à l'étude de la nature qui s'offrait majestueusement à l'attention et à la curiosité des campeurs. Ce qui contribue largement au développement physique et intellectuel de l'enfance.

Les pensionnaires ne manquaient pas d'organiser de leur propre initiative des représentations qui éveillaient ainsi l'intérêt et la sympathie des paysans aux choses de théâtre et d'art. Au cours d'une des promenades d'étude que les instituteurs organisaient par moments les socié-

KIZILAY MECMUASI

taires du camp saisirent l'occasion de se joindre aux ébats que prenaient les paysans pour fêter la grande victoire du 30 Août. Une retraite aux flambeaux avait été organisée le soir même de la fête par les sociétaires du camp à laquelle tous les habitants des villages environnants prirent part. Après la retraite ces derniers ont été invités à la représentation d'une pièce où certaines épisodes héroïques de la grande lutte nationale furent évoquées au milieu d'une salve d'acclamations frénétiques.

L'activité du camp a pris fin dimanche le 3-9-939 et les sociétaires furent conduits dans des autos à leurs foyers respectifs.

Nous remercions chaleureusement les organisateurs pour les efforts et les activités qu'ils ont déployés durant l'ouverture du camp.

Nouvelles de Seisme

Des secousses sismiques d'une violence exceptionnelle se firent sentir récemment dans le vilayet de Smyrne mettant en éprouvante et en désarroi tous les habitants des régions de Dikili et de Bergame.

La calamité étend son rayon d'action destructive jusqu'aux régions de Burhaniye et d'Ayvalık. Les villages entiers sont anéantis et des milliers de personnes resteront sans abri. Outre les pertes matérielles occasionnées par le désastre il en faut enregistrer une centaine de morts et de blessés.

Le Croissant Rouge prévenu de l'étendue du désastre a expédié d'urgence sur les lieux du sinistre un grand nombre de médicaments, de tentes de vivres ainsi que des sommes d'argent pour soulager les sinistrés. Les collectes ont été ouvertes partout, pour alléger les souffrances et la misère des victimes.

Départ du Docteur Hüsamettin Kural pour Dikili

Le Docteur Hüsamettin Kural, président du Croissant Rouge Turc est parti le 11-10-1939, pour Dikili, accompagné du docteur Mustafa Cantekin, Inspecteur Général du Croissant Rouge, pour visiter les régions dévastées par le tremblement de terre et se rendre compte des besoins de la population victime de la calamité en question.

Lutte contre la tuberculose

Notre Société a adjugé le 15-8-1939 à une société d'entreprise la construction à l'Ile d'Heybéli et à Haydar Pacha de deux pavillons pour le traitement des tuberculeux moyennant la somme de 378274.72 Livre Turques.

En outre un autre pavillon est sur le point d'être construit par la Société en question à Smyrne dont le prix estimatif s'élève à 100000 Livres Turques.

Ankara Kızılay Şefkat Yurdunun giydirdiği yavrular

Beyoğlu Kızılay Kaza Şubesi
Taksim Abidesi Töreni

Beyoğlu Kaza Şubesi üyelerinden bir grup

İnegöl Kızılay Şubesinin Kızılay Haftası intibaları

**Kızılay Beyoğlu Kaza Şubesi tarafından Taksim âbidesine
çelenk konurken**

Sargun Kızılay Gençlik Derneği üyeleri

İnegöl Kızılay Şubesinin Sayın İdare Heyeti

Beyoğlu Kızılay Şubesi müsameresinde Cemi-
yetimize 40 lira teberrüde bulunan Ürgüplü
İhtiyat Subayı Bay Sait Dayı

Siverek Kızılay Şubemizin Sayın Idare Hey'eti

**Kızılay Haftasında Beyoğlu
Kaza Şubesine bağlı Kalyoncu
Semt Şubesi Başkanı Bay Ham-
di Taksim âbidesinde nutuk
söylerken**

Kızılay Haftasında Beyoğlu Kızılay Şubesi Başkanı General M. Ali Taksim âbidesinde nutuk söylerken

Kızılay Kasımpaşa Şubesi müsameresinde küçük yavrular

Kızılay Ankara Merkezinin yeni açılan Dispanserinin Muayene odası

KIZILAY

Afyonkarahisar Maden Suyu

Kaynağından doğrudan doğruya asri makinelerle çıkarılıp şişelere doldurulmaktadır.

Arsiulusal sergilerde altın madalya ve takdirnameler kazanmıştır. Mide, karaciğer, böbrek ve bağırsak hastalıklarında çok faydalıdır.

Afyonkarahisar Maden Suyu

Maden sularının en lezzetlisi ve en şifalıdır. Hasılâtı Kızılay Cemiyetine aittir.

**Bilûmum Eczane ve
Bakkaliye Mağazaların-
da satılır.**

Alâeddin Kırâ Basımevi - Ankara

Mes'ul Müdürü : Fazlı TONG